

Mehed arsti juurde!

Ligi kolmandik 25–44-aastaseid mehi pole elu jooksul kordagi perearsti juurde jõudnud, kirjutab sotsioloog Andrus Saar. **lk 4**

Vallatu „Faust”

Estonias äsja lavale tulnud ooper „Faust” on küll ülimalt julge, kuid ei peleta eemale ka traditsioonilembeseid ooperigurmaane. **lk 14**

Mart Sander politsei huviorbiidis

Sanderi galeriis võib olla veel võltsitud töid. Ta väidab, et eesti autorite omadeks ümber tehtud maalid on galeriisse sokutatud. **lk 6**

Õpetajad võidavad

Eile valitsuse erakorralisel istungil heaks kiidetud riigieelarve eelnõuga võidavad kõige rohkem õpetajad. **lk 9**

Eesti Päevaleht

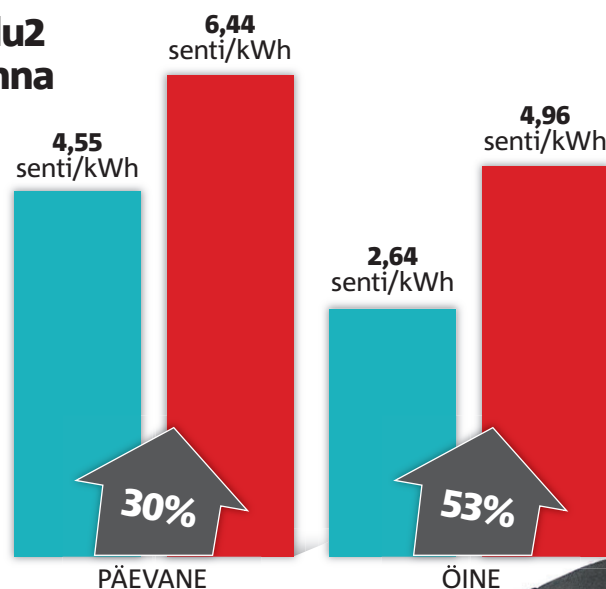
HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 224 | KOLMAPÄEV, 26. SEPTEMBER 2012

● ● ● ajaleht.epl.ee

Foto: Eva Ligi, graafika: Maret Müür

Kahetariifse Kodu2 paketi elektri hinna võrdlus kahe-tariifse paketiga Kindel

■ Kodu2 pakett
■ Kindel pakett alates 01.01.2013
12-KUULINE LEPING, KOOS KM-GA

Uuest aastast hüppab elektri hind üles

Eesti Energia juht Sandor Liive avalikustas eile uuest aastast kehtima hakkavad elektri hinnad. Hinnatõusu näide levinud Kodu2 paketi puhul. **lk 11**

Mait Riisman Eesti sporti juhtima?

Moskva 1980. aasta olümpia võitja vee-pallis Mait Riisman on Venemaalt Eestis käimas ja soovib sportlastel esitada Eesti olümpiakomitee presidendi valimiste oma kandidaat.

Riisman ei ütle otse välja, et ta kandideeriks, kuid juhul kui ta sekkuks valimisvõitlus-

se, läheks ainult võidu peale välja. Tema sõnul tunnevad spordis olnud inimesed sporti paremini kui poliitikud ja ametnikud.

Riisman kinnitab, et on poliitiliselt neutraalne ja peab seda spordi juhtimises osaledes oluliseks. „Kui midagi ei soovita muuta, ei ole ka moraalset õigust viriseda,” ütleb ta intervjuus.

Mait Riisman

Foto: Vallo Kruuser

Kui rääkida laiemalt spordi edendamisest, siis palga tõstmine spordi olukorda ei parandaks. Riisman toob isegi sellise näite: „Oletame, et anname treeneritele palka juurde. Kas arvate, et tuleb kaks korda rohkem olümpiavõitjaid? Võtan mürki, et ei tule.”

Riisman mainib Moskva näitel, et linna spordikomitee eelarve on peaaegu miljard dollarit. Venemaa võistkond aga kukkus Londoni olümpiamängudel riikide võrdluses Pekingi mängudega võrreldes koha võrra tahapoole.

Eesti olümpiakomitee president on praegu Mart Siimann.

Täiskogu hakkab uut presidenti, kaht asepresidenti ja 14 täitevkomitee liiget valima tänavu 8. novembril. **Loe lk 16**

JUHTKIRI

Galeriis on kallutatud jõud

Kohutav kahtlusevari on langenud meelelahutaja, muusikamehe, kunstigaleristi ja tuhandete televaatajate lemmiku Mart Sanderi kohale: ega ta äkki ole lihtlabasel kombel maale võltsinud? Ostnud neid eBay veebipoest nii sadakonna euroga, värvunud mõne sakslase signatuuri üle ja kritseldanud sinna asemele mõne keskmise suurusjärgu eesti kunstniku nime ja tõstnud hinna paarkümmend korda kõrgemaks?

Igatahes esimene mulje paistab viitavat labasele võltsimisele, kuid kes seda tegi, selle kohta on eri versioone. Mart Sander on võltsinguvõimalust juba vaata et tunnistanud. Eile õhtul tuli välja tema meiliaadressilt juba kindlalt versioonis selgitus, et tema galeriis töötas mingil perioodil kuri inimene, kes sellise mainet langetava diversiooniakti korraldas, seda ilmselt konkurentide huvides.

Kas galeriis tegutsenud kallutatud jõu juttu uskuda, jäägu igaühe enda otsustada. Tahaks kõigiti jääda veendumusele, et heledaid ülikondi eelistav hea lauluhäälega multitalent ise ei saa ju olla läbinisti halb. Skeptiline inimene võiks seevastu öelda, et Sanderi jutt on hämmastavalt sarnane enamiku maailma dopingutarvitajate jutuga. Ikka on keegi neile midagi toidu sisse pannud või uriiniproov ära vahetanud. Need kaks juttu on peaaegu sama sarnased kui Sanderi galerii poolt müüki pandud Andrus Johani vedurimaal ja saksa kunstniku Ria Picco-Rückerti maal. Ja nad on sama sarnased kui saksa kunstniku T. Carstensi ja siin müüki pandud Kristjan Tederi pildid kivitrepist.

Vastutusest

**Kas avaldusi kunsti-
kaupmehe aadressilt
saadab välja jälle
pahatahtlik assistent?**

Kinnitame Eesti Päevalehe poolt: meieni pole need andmed jõudnud mingi potentsiaalse kadeduseussiga kunstiärimehe vahendusel. Kuid pall on nüüd suuresti väidetava sabotaaži ohvriks langenud kunstiärimees Sanderi käes. Kui struktuurides on tõesti kallutatud jõud, peaks Sander olema see, kes paljastab üle käte läinud endise töötaja nime, hoiatab kõiki ausaid inimesi, pöördub politseisse ja korraldab arvukaid ekspertiise koostöös Eesti kunstimuseumiga tegemaks selgeks, mis tema varadest on ehe ja mis võlts.

Igal juhul tekitab selline vahejuhtum Eesti kunstiturule palju ebameeldivusi, kuid ilmselt on neid ebameeldivusi vaja, et saavutada edaspidi kunstiturul kontrollitum kvaliteet ja suurem usaldus.

Muidugi, asjade selline käik tekitab küsimuse, mida ja keda üldse uskuda. Kas peaksime üldse uskuma Mart Sanderi edasisi avaldusi või saadab neid tema meililt välja järjekordne pahatahtlik assistent? Ja kas see, kes võtab telefoni vastu, on ikka ta ise või keegi, kes tema häält vaid järele aimab? ●

REPLIIK

1704 eurot kuus

Ma ei tea arste, kes teeniksid 1700 eurot kuus, ütles eile perearst, kelle juures tõbisena käisin. Ometi kasutab sotsiaalministeerium arstide väidetavat 1704-eurost keskmist kuupalka kilbina, millega arstide palganõudmisi pareerida. Kui see arv tõele vastab, teenib keskmine Eesti arst, kui ta töötab 168 tundi kuus, nagu tööseadus ette näeb, juba praegu 10,14-eurost tunnipalka. Kui nii, siis ei peaks ju poliitikutel olema millegi pärast muretseda! Arstid nõuavad streigiga vaid tunnitasu alammäära tõstmist praeguselt 7,16 eurolt 8,60 euron.

● Külli-Riin Tigasson

Lk 4-5: Suur osa meestest pole kunagi arsti juures käinud, muretsseb Andrus Saar.

Lk 6: Mart Sander toogu maalid kontrolli, soovib Alar Nurkse.

EESTISSE VANDEKOHUS?

Keskerakonna fraktsiooni esimees Kadri Simson käis eile välja idee luua Eestisse vandekohut institutsioon. Simsoni sõnul on kokkuleppemenetluste liigne ülekaalukus Eesti kohtutes

viinud õigusemõistmise kohetusaalist prokuratuuri kabinetidesse. „Kujunenud olukorras võiks Eesti tõsiselt kaaluda ka vandekohtu institutsiooni loomist,” sõnas ta. **EPL**

DEFITSIIT 0,7 PROTSENTI

Valitsus kiitis eile heaks 2013. aasta riigieelarve seaduse eelnõu. Valitsussektori eelarve on 0,7% defitsiidis. Võlakoorumus püsib EL-i madalaimana, prognooside kohaselt 12 protsenti SKT-st. **EPL**

Eesti meditsiinitöötajad võõra ettevõtte

Pelgulinna sünnitusmaja töötajaid on nende teadmata New Life'i grupi liikmetena esitletud. Firma sõnul oli nende nõusolek olemas.

Kadri Ibrus

kadri.ibrus@ep.lee

Pärast seda kui reedene Eesti Päevaleht tutvustas presidenti kantselei eksülema Jaanus Pikani rahvusvahelise asendusemadusega tegeleva firma New Life Eesti haru New Life Nordic, kadus reede keskpäeval internetist selle haru koduleht ja vastu vaatas nukker valge lehekülg. Ometi oli seal veel vahetult enne energiast pakatavate ja ilusate laste piltide saatel pakutud firma klientidele tipptasemel viljatusravi ja peale selle ka Eestist pärit „skandinaaviapäraseid munarakudoonoreid”.

Sellel ja ka mitmel teisel New Life Nordicu tegevust tutvustaval kodulehel on ülevaade ka ettevõtte kollektiivist, kus on reas Eestis omal alal tunnustatud meditsiinitöötajad. Näiteks veebilehel www.treatmentabroad.com esindavad firmat Pelgulinna sünnitusmaja töötajad, sealhulgas üks arst ja endine vanemõde.

Eesti Päevaleht pöördus kommentaari saamiseks Lääne-Tallinna keskhaigla (LTKH) alla kuuluva Pelgulinna sünnitusmaja reproduktiivmeditsiini keskuse juhi naistearst Kai

„Tegemist on kõige ehtsama identiteedivargusega, mille peale lihtsalt ei tule,” arvas ta. Haigla juhtkond andis eile Eesti Päevalehele teada, et nad palusid veebilehe haldajal haigla töötajate info lehel eemaldada.

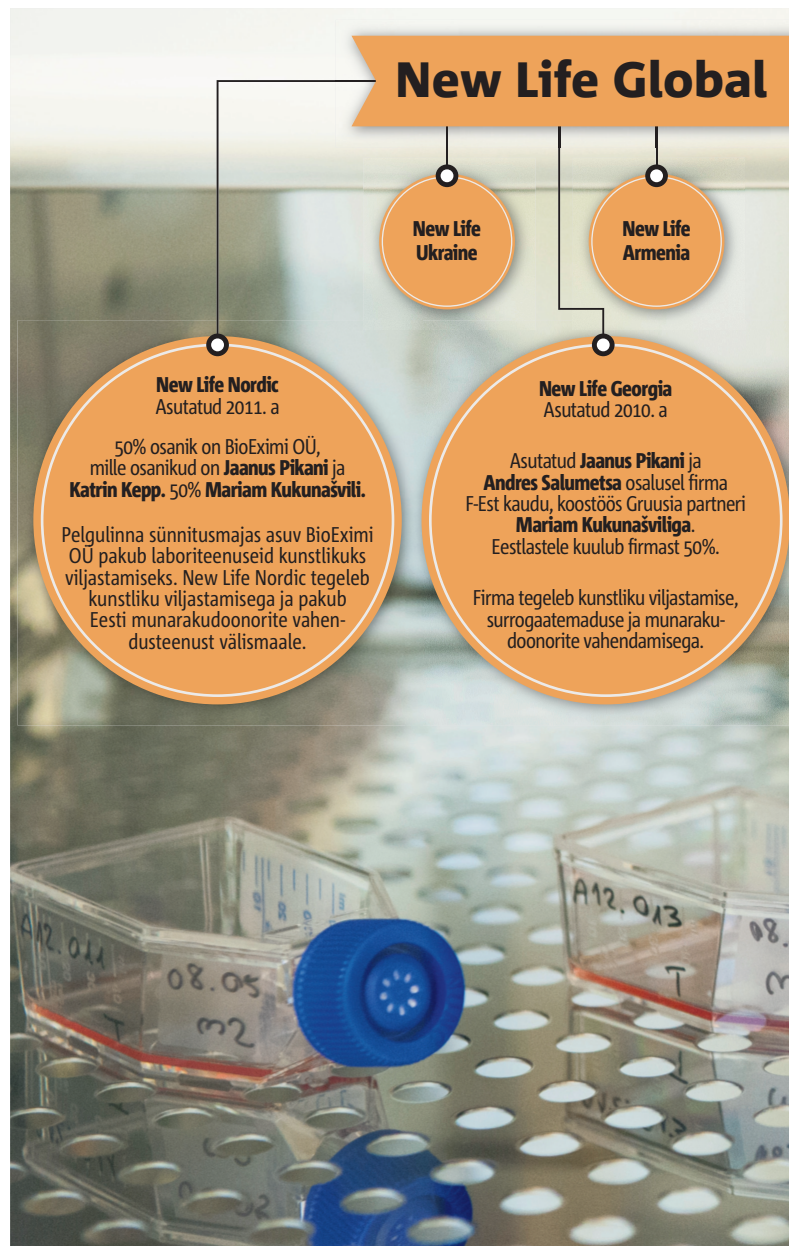
Haldre sõnutsi ei tee reproduktiivmeditsiini keskus, kus saavad abi kunstlikku viljastamist vajavad paarid, New Life Nordicuga koostööd, kuigi umbes aasta eest pöördus Jaanus Pikani nende poole ettepanekuga hakata koos tegelema Eesti munarakudoonorite välismaale vahendamisega. Sellega ei oldud Haldre jutu järgi eetilistel põhjustel nõus.

Nõusolek olemas

LTKH teeb siiski koostööd Jaanus Pikani teise firmaga BioEximi OÜ, mis rendib Pelgulinna sünnitusmajas ruume ja pakub sealsamas viljatusravi jaoks laboriteenuseid. Ka selle ettevõtte laborandid on New Life Nordicu töötajate nimekirjas. Haldre sõnul ei tea aga ka need embrüoloogid midagi selle ettevõtte tegemistest, sama kinnitas ettevõtte ridadesse koordinaatorina sattunud Raili Puskar.

Pikani vastas Eesti Päevalehe küsimustele eelmisel nädalal, et kuna tema munarakudoonorite ei tegele, tuleb segaduse kohta kommentaari küsida tema partnerite käest. New Life Nordicu kaasasutaja ja juhatuse liikme Mariam Kukunašvili sõnul on kõigi meditsiinitöötajate CV-d ja pildid saadud nende nõusolekul. „Meie firma ei ole kunagi toime pannud identiteedivargust,” kinnitas Kukunašvili Eesti Päevalehele ja lisas, et Raili Puskar oli siiski tema firma töötaja, kelle ülesanne oli munarakudoonorite otsimine.

Kodulehe sulgemist põhjendas Kukunašvili sellega, et firma püüdlused saada

Kuus sammu asendusema abiga lapse saamiseks

1 USA paar, kes soovib saada last, võtab ühendust mõne surrogaatmaduse teenust pakkuva kliinikuga.

2 Vastavalt sellele, kas paar vajab ka munarakudoonorit, otsitakse sobiv doonor. Kuna enamasti on tellijad lääne inimesed, on eriti nõutud ka valge nahavärviga doonorid Euroopast.

3 Doonor saadetakse näiteks India kliinikusse, kus tema ja last kandma hakkav surrogaatema valmistatakse viljastamiseks ette. Nii munarakudoonor kui ka surrogaatema saavad oma teenete eest tasu.

Sünnitusäri 500 lapsega

Mariam Kukunašvili, kes on ka üks kogu New Life'i grupi kaasasutajaid, sõnas, et tänu grupi tegevusele on praeguseks sündinud 500 last.

Kukunašvili ütles, et ta lasi nüüd Eesti haru kodulehe kinni panna, kuid kavatseb selle asemele avada New Life'i tütarfirma Poolas, et üks grupi haru

hakkaks tööle ikkagi Euroopas Liidus.

Ka kõigilt teistelt New Life'i grupi tütarfirmade lehtedelt on kadunud lingid Eestis asunud New Life Nordicule.

Eesti Päevalehe kõnedele ei vastanud ka veebilehel võimalikele klientidele suurelt kirja pandud kontaktnumber.

LENNUKIPOMMID LAHES

Mereväe tuukrid lõhkasid eile Tallinnas Kakumäe lahes 18 Teise maailmasõja aegset lennukipommi. Demineerimistööd jätkuvad täna, kui ilmaolud seda lubavad. **EPL**

Täna digilehes

●●● Video Aegna saare lähedal madalikule sõitnud tankeri pukseerimisest.
●●● Palestiina laste solidaarsus Süüria eakaaslastega.

jad avastasid koosseisust

Network Group

New Life Israel

New Life Tai

New Life India

Asutatud 2011. a

Asutatud **Jaanus Pikani** ja **Andres Salumetsa** osalusel firma F-Est kaudu, koostöös Gruusia partneri **Mariam Kukušavi** ja India partneritega. Eestlastele kuulub firmast 50%.

Jaanus Pikani on viljatusravikliiniku direktor ning Salumets kaasasutaja, külastav embrüoloog ja kvaliteedikontrolli juht. Firma tegeleb kunstliku viljastamise, surrogaatmaduse ja doonorite vahendamisega.

emadus on Gruusia seadustega lubatud. Kuna Pikani ka sealset tegelikust tööst enda sõnul suurt midagi ei tea, uuris Eesti Päevaleht seda Gruusia firma kohalike töötajate käest.

Anonüümseks jääda soovinud töötaja mõõnis telefoniintervjuus, et surrogaatmadusega tegelevad enamasti naised, kes vajavad eluga toi-

Gruusia firma on suurim oma valdkonnas, kliente on USA-st Koreani.

metulekuks materiaalset tuge. „Gruusia on suhteliselt vaene riik, meie inimesed on vaesed, seega on meil palju tahtjaid,” lausus ta ja täpsustas, et firma surrogaatmade kataloogis on umbes 60 naist, kes lapsi on sünnitanud juba saja ringis.

1800 dollarit kuu eest

Tasu saavad need naised firma veebilehe andmeil iga lapsekandmiskuu eest 1800 dollarit ja pärast lapse sündi veel 10 200 dollarit. Samuti otsib ja vahendab New Life Georgia munarakudoonoreid, kes saavad nende loovutamise eest 1000–1500 dollarit. Firma kohaliku esindaja sõnul on nad suurim selle valdkonnas firma Gruusias, kuhu tuleb kliente üle maailma USA-st Koreani.

Tänavu suvel alustas Indias tööd grupi noorim võsuke New Life India, mis pandi püsti eestlaste Jaanus Pikani ja Andres Salumetsa ning Mariam Kukušavi ja India partnerite ühistööga.

Firma rahvusvaheline pat-sientide koordinaator Matuta Bjälava rääkis, et sealseid surrogaatemasid otsitakse enamasti isiklike kontaktide, aga ka reklaamide kaudu. Naistel on erinev sotsiaalne taust, nad peavad olema terved, 18–35-aastased ja sünnitanud vähemalt ühe lapse. „Kui surrogaatema on abielus, peab tema abikaasa andma notariaalselt kinnitatud loa, et ta on nõus, et tema naine osaleb surrogaatema programmis,” ütles ta.

Bjälava sõnul eelistab enamik naisi elada lapsekandmise ajal oma kodus. Küsimusele, milline on surrogaatmade sissetulek ja haridus, Bjälava ei vastanud. ●

4. Toimub viljastamine ja kui see õnnestub, sünnitab surrogaatema USA paarile lapse.

5. USA paar saab lapse kätte, kui on teinud viimase osamakse. Kliinik väljastab ka lapse sünnitunnistuse.

6. USA paar sõidab lapsega Indiast tagasi koju.

oma teenuseid Eestis käima ja vahendada munarakudoonore teenust ei olevat õnnestunud ning nad ei leidnud ühtegi doonorit. Seetõttu ta olevatki sulgenud elmisel reedel – juhuslikult Eesti Päevalehe artikli ilmumise päeval – Eesti haru veebilehe.

Kukušavi sõnul oleks firma pakkunud munarakudoonorile 1000-dollarilist tasu. „Me proovisime Facebooki kuulutusi, ajalehekuulutusi ja

suust suhu kuulutamist, kuid see ei õnnestunud. Seetõttu ma ka lõpetasin selle tegevuse rahastamise ning palkade ja rendi maksmise,” sõnas ta ja lisas, et Pelgulinna sünnitusmajaga firma tööpoolest koostööd ei teinud ja kliinikul ei olnud ühtegi New Life Nordicu patsienti.

Kahe aasta eest asutas Pikani New Life'i grupi haru Gruusiasse, kus äritegevus läheb märksa edukamalt: asendus-

“Tallinki laevadel saab läbi viia erinevaid üritusi. Korralduspool on väga hea ja kindlalt paigas. See annab tellijale vabad käed.”

Helena Hyldahl

AS Silberauto PR, turundus- ja klienditeenindusosakonna juhataja

Korralda merel!

Koolitused, seminarid, kliendiüritused, firmaüritused, tähtpäevad ja peod koos laitmatu korraldusega:

- 1-päevased üritused Tallinn-Helsingi liinil sõitvatel kiirlaevadel ja kruisilaeval
- 1 ööbimisega üritused kruisil Helsingisse
- 2 ööbimisega üritused kruisil Stockholmi

Tutvuge meie võimaluste ja erinevate päevakava näidistega
www.tallink.ee/yritused

Küsige personaalset pakkumist
grupid@tallink.ee

VENEMAAST

Aastaid on Putin Venemaa post-kommunistliku identiteedi puhul teatud hädusust säilitanud. Nüüd sunnitakse teda aga välja ütlemä, mille eest Venemaa õigupoolest seisab. Siin kipub aga Putin imp-

roviseerima, võttes veidi Venemaa ja garneerides seda siis Nõukogude liiduga, tulemuseks on sageli ideoloogiline sulam, mis enamasti ei toimi ja on sageli lausa pentsik. **New Yorker**

EUROOPA VIIMASEST DIKTAATORIST

Valgevene valimised olid Lukašenka stsenaariumiga täielikult kooskõlas. Valgevenes pole vabasid valimisi toimunud alates 1994. aastast, mil Lukašenka võimule tuli. Rahvusvaheline üldsus

vaatab vaid abitult kõrvalt, kuidas demokraatiat ja inimõiguseid jalge alla tallatakse. Leebe- tel sanktsioonidel ja kaisukarudega meelevaldustel on selgelt liialt vähe mõju. **Turun Sanomat**

LOOMAAIAST

Hirvepullid on oma uriinis püherdamisest mustad ja haisvad, nad on end ees ootavateks pulmamängudeks hoolega lõhnastanud ja kõnnivad uhkelt aedikus ringi. **Ajaleht Pealinn**

IGA VIIES Eesti mees haigestub eesnäärmevähki. Erinevalt naisest neile vähisõeluuringuid ei tehta

Meestele naistega võrdne õi

Andrus Saar

sotsioloog

Arstide streigiootuses on kõrvale jäänud meditsiinisüsteemi põhjalik analüüs. Siinkohal on palju põletavaid küsimusi, ent järgnevalt keskendume pikemalt neist ühele – Eesti meeste vähene hõivatus tervishoiusüsteemi.

Erinevad terviseuuringud (TAI ja sotsiaalministeerium) näitavad, et võrreldes naistega käivad mehed perearsti juures tunduvalt vähem. Näiteks 25–44-aastastest meestest pole elu jooksul kordagi perearsti juurde jõudnud ligi kolmandik! 45–54-aastaste puhul langeb see suhtarv 23 protsendile ja 55–70-aastaste osas 19 protsendile. Pangem tähele, et perioodil, mil mehed haigestuvad sageli igasugustesse tõbedesse, s.o vanuses 55–70 aastat, ei ole ka ühegi eriarsti juures käinud 36 protsenti meestest. Sealjuures elavad Eesti mehed Eurostati andmetel tervena keskmiselt 54 aastat. Seega ei näita meeste vähene arstikülastus, et nende

tervise üle võiks uhkust tunda, vaid pigem vastupidi.

Ka mehi, kes oma tervise nimel on valmis rohkem liikuma, on naistest tunduvalt vähem. Sama ilmneb ka tervisliku toitumise küsimustes, kuigi valmisolek ennast muuta on veelgi väiksem.

Uurisime ka inimese enda hinnangut oma tervisele. Selgus, et nooremad, kuni 34 aasta vanused mehed hindavad oma tervist halvemaks kui naised, hilisemas eas muutub olukord aga vastupidiseks. Paistab, et igipõline väärtus „Mehed ei nuta” on vanemas generatsioonis visa kaduma.

Kujutagem aga nüüd ette, et arste eiranud mehed otsustaksid siiski ühel päeval tervist kontrollida. Mõelgem, milliseid kulutusi nende teenindamine endaga kaasa toob. Praegune meditsiinisüsteem suudab toime tulla suuresti tänu sellele, et hulk inimesi ei kasuta teenuseid, mille kasutami-

Eesnäärmevähist
Iga viies Eesti mees haigestub eesnäärmevähki, üle poole pole kunagi uuringutel käinud.

seks pole neil üksnes õigus, vaid ka vajadus tervise huvides kasutada.

Iga viies Eesti mees haigestub ka eesnäärmevähki. Vähiprobleem muutub aktuaalseks enamasti 50. eluaastast, mõne-

del juhtumitel veelgi varem. Et mehed saaksid aimu, kas nad kuuluvad riskigruppi või mitte, tuleks teha vähimarkeri analüüs, mida kutsutakse PSA-ks. Mida aga näitab statistika? Üle poole ohustatud eas meestest pole kunagi eesnäärmeuuringul käinud. Seevastu on suremus eesnäärmevähki Eurostati andmetel Eestis EL-i suurimastest.

Arsti juurde ei lähe

Mehed eesnäärmevähi kahtlusega naljalt arsti juurde ei lähe. Kasvajal on mitmeid selliseid sümptomeid, mis ei pruugi avalduda või langevad kokku teiste haigusnähtudega. Ka võivad need mõnikord hoopiski puududa (inimene ei adu neid). Seetõttu avastatakse kasvaja sageli alles siis, kui arstil polegi midagi muud öelda kui „Kus te varem olite?”. See ongi võtmehinnang, mille ütlemise võimalust tuleks maksimaalselt minimeerida. Kuidas? Eks ikka ennetustegevusega.

Naistele on kasvajat avastamiseks loodud mitmeid sõeluuringuid. Meeste jaoks ei ole aga seni mitte midagi tehtud. Maailmas on väga palju arutatud selle üle, et kas meestele on sellist sõeluuringut vaja teha. Osa väidab, et sellise uuringu tulemusena tekib nn üleravimise sündroom. Seda on täheldatud eelkõige USA-s. Samal ajal näitavad aga mitmed viimase aja värsked mastaapsed uuringud, et meeste sõeluuringust on suur kasu. Vaidlusko-

haks on asjaolu, et kasvajamarker PSA üksiknäitaja ei pruugi päris adekvaatselt asjade seisust näidata. Kasvaja võib esineda nii väikse kui ka kõrge näitaja puhul. Päris kindlat vastust ei saa. Päris kindel on aga see, et kui PSA näitajat testida pikema aja vältel, peaks see andma selgema vihje, mis suunas asjad arenevad. Kasvajakahtluse korral saab abi teistest analüüsimeetoditest, mis anna-

Ennetusest
Ennetustegevustele kulutatakse 1,5% haigekassa vahenditest. Meestele sellest ei jätku.

vad juba päris usaldusväärse vastuse.

Milline on praegune seis? Üpris suur osa mehi ei käi üldse perearsti juures. Kas perearst pakub välja võimaluse, et tuleks teha PSA analüüs? Ta võib seda isegi välja pakkuda, kuid selle eest peab perearst maksma n-ö isiklikust rahakotist, sest haigekassa seda analüüsi ei kompenseeri. Ja nii võib juhtuda, et sellist analüüsi ei pakutagi.

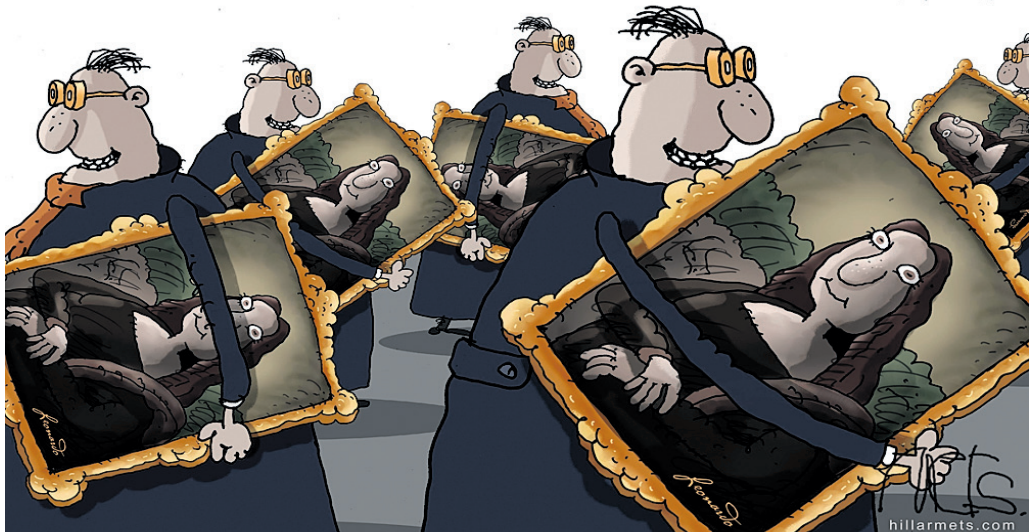
Siin jõuamegi perearstisüsteemi olulise probleemini. Perearstisüsteem on eelkõige haigusjuhtumipõhine, mitte aga haigusi ennetava olemusega. Olen päris kindel, et leidub inimesi, kes läheksid arsti juurde nõu järele, mida arst soovib näiteks 50-aastaselt mehel

Mehed kipuvad arsti juurde minema sageli alles siis, kui on juba liiga hilja.

HILLAR METSA METSIK MAAILM

KA INIMESTE SEAS ON ROHKEM KOOPIID KUI ORIGINAAL. PABLO PICASSO

KUNSTITEOSTE ekspertiisi teeb heaks mitmekülgsus

Kunstiteoste võltsingukahtlusi tuleb kontrollida

Alar Nurkse
Eesti kunstimuuseumi konservator

●● Selleks et hinnata sel nädalal kõne alla tulnud Mart Sanderi galerii kunstiteoste autentsust, tuleks need teosed üle kontrollida (vt „Mart Sanderi galerii võltsis maale”, EPL 25.9).

Küsimusi teose ehtsuse kohta tõstatatakse küllalt sageli. Seda on võimalik öelda visuaalse vaatluse, stilistili-

se analüüsi ja materjalitehnilise analüüsi kaudu.

See on suuresti kollegiaalne töö – meil on Eesti kunstimuuseumis palju fenomenalset vaatlusvõime ja hea mälu kunstiteadlasi, kes suudavad stilistilistes erisustes orienteeruda.

Materjalitehniliseks analüüsiks kasutan ma eri suundumusega vaatlust erinevate elektromagnetkiirguste allikatega. Näiteks kasutan ultraviolettuuringut, milles objekti pind fluorestsee-

rib sõltuvalt seal olevast eri koostisega ainest. Nii eristuvad lakk, ülemaalingud ja signeeeringujäljed. Selle meetodiga näeme me ära näiteks hiljem maalile lisatu.

Infrapunakiirguses salvestust kasutame nii alusjoonistuse kui ka *pentimenti* (alusmaaligute) eristamiseks, röntgenoloogiat kogu teost läbiva kiirgusega objekti üleschituse nägemiseks ning saamaks täpsemat ülevaadet ainete kasutamise ja säilivuse tunnustest.

Inimesed • Võim

STREIGIST JA PALGATÕUSUST

Kui aga kinnises anumas käärib, käib ühel hetkel ka plahvatus. Kevadine õpetajate streik ei olnud pauk luuavarrest, vaid aastatepikkuse tegemata töö tulemus. [--] Kui reform piirdub

vaid väikese palgatõusuga, oleme peagi taas käpuli. Palgatõus võib-olla vahend eesmärgi saavutamiseks, kuid pole selge, kuidas see tulevikus süsteemi tasakaalu viib. **Harry Tuul** (Äripäev)

VANA MÖTTETERA

Inimeste tüssamine on tunduvalt lihtsam kui nende hilisem veenmine, et neid on tüssatud.

MARK TWAIN

gus tervisele

Pilt on illustratiivne. Foto: Annika Haas

tähele panna, kuidas võiks toimida, milliseid analüüse võiks teha jms. Perearstide praeguse koormuse puhul ei kujuta aga ette, et sellise pöördumise jaoks arstil või tema õel aega jaguks. Ometi peaks perearsti loomulik ülesanne olema mitte ainult haiguste ravimine, vaid ka haiguste ennetus, ja anda inimestele soovitusi, mida oleks vaja kontrollida. Perearst peaks oma nimistus-

Arstihirm

25–44-aastastest meestest pole elu jooksul kordagi perearsti juurde jõudnud ligi kolmandik.

se kuuluvaid inimesi päris hästi tundma ja tema soovitusel oleksid kindlasti usaldusväärsemad kui kuskilt internetist saadud nõuanded.

Perearst peaks 50-aastaseks saanud enda juurde kutsuma ja soovitama teha PSA analüüsi. Kui tasuta pole võimalik, siis kas või oma raha eest. Ja sealt edasi asjaoludest sõltuvalt teatud regulaarsusega. Võib-olla tundub PSA analüüs väga kallis meetod, mida haigekassa ei saa endale lubada? Kas ikka on – üks PSA analüüs maksab orienteerivalt 8 eurot.

Toetan kindlalt ideed, et meestele tuleb luua eesnäärmevähi sõeluuringute süsteem. See võib toimida kas perearsti või mõne muu ins-

dega, sealhulgas teiste valdkondade ja välisriikide asjatundjatega.

Lahendamatud ülesanded

Ekspertiisi kohta on meil kunstimuuseumis ka hinnakiri, vastavalt aja- ja muule kulu- le, selline töö on üsna ajamahukas. Ekspertiisi hinnad algavad mõnesajast eurost.

Mõnikord olen ekspertiisi tehes pidanud ka tunnistama, et ülesanne pole hetketeabe ja kogemusega lahendatav, sest puudub analoogmaterjal võrdlemiseks ja ei teki seoseid.

Eks hea võltsing ole muidugi teinekord isegi omaette kunstiteos ja selle tegija kunstnik. Äkki olekski mõttekas teha teadlik võltsingute kogu? ●

Kuid alati kaasneb sellega ekspertiisi puhul võrdlus kunstniku teiste teostega ning ajastule iseloomuliku materjali ja selle käsitlemise tunnustega.

Ülalnimetatud uuringu- guid on nimetatud mittelõh- kuvateks uuringuteks. Kui on vaja, siis on võimalik teha ka lõhkuvaid uuringuid – need

Võltsing on teinekord omaette väärtusega kunstiteos. Äkki väär- icks nad eraldi kogu?

on sellised, kus võetakse teose küljest ainetükike ja uuritakse seda võrreldes analoogma- terjalide või etalonidega. Vaja- duse korral konsulteerime ka muuseumiväliste eksperti-

LUGEJA KIRI

Viska viina, viltulõug!

●● Meil on alkohol igal sammul võtta ja kurku kallata. Sellega kaasnevad liiklus- ja tööõnnetused, purjuspäi külmumised, alates hukutavast maksatsirroosist kuni südame- ja vere- soonte tõbede süvenemiseni. Alkoholiaktsiisist saadav riigi- kassatulu ei tasakaalusta kau- geltki alkoholi liigtarbimisest johtuvat kahju. Rahvusvaheline kogemus kõneleb, et parim abinõu liigjoomise vähendamiseks peale hinna tõstmise on alkoholi kättesaadavuse otsus- tav piiramine. Kainemates riikides bensiinjaamades alko- holi ei pakuta, tavalistes toidupoodides samuti mitte. ● Ants Tamme, Videviku peatoimetaja

Mart Sanderi kunstigaleriid ähvardab kriminaalmenetlus

Kunst

Eesti Päevalehe järeloope Sanderi galerii maalide hulgas leidis veel kaheldava päritoluga teoseid.

Dannar Leitmaa
dannar.leitmaa@ep.ee

Esmaspäeva õhtul pidas Mart Sanderi galerii sügisoksjonit, millelt vahetult enne algust eemaldati Eesti Päevalehe sekkumise peale kaheksa esialgu müüginimekirjas olnud teost. Galerii eBay konto kaudu ostetud vähetuntud kunstnike maalid on saanud Sanderi galeriis eesti kunstnike nimed ja seetõttu ka mitu korda kallimad hinnasildid.

Juhtum äratas eile juba uurimisorganite huvi: Põhja politseiprefektuuri majanduskuritegude talitus koostöös Põhja ringkonnaprokuratuuriga kaalub artiklis kirjeldatud juhtumite kohta kriminaalmenetluse alustamist. „Inimesed, kellel on alust arvata, et nad on artiklis kirjeldatud viisil soetanud võltsimiskahtlusega

eest. Väidetavat Kõksi teost Sanderi galerii siiski esmaspäeval müüa ei suutnud.

Kolmandat kahtlast maali müüvad praegu nii Sanderi galerii kui ka Austrias asuv Boris Wilnitsky galerii. Kui Austrias nimetatakse teost Korsika vaateks, siis Sanderi galeriis on see lihtsalt Itaalia vaade. Seejuures on Austrias maali autoriks märgitud Robert Allot, kuid Sanderi galeriis on maal märgitud tundmatu autori teoseks.

Sander: süüdi on konkurent

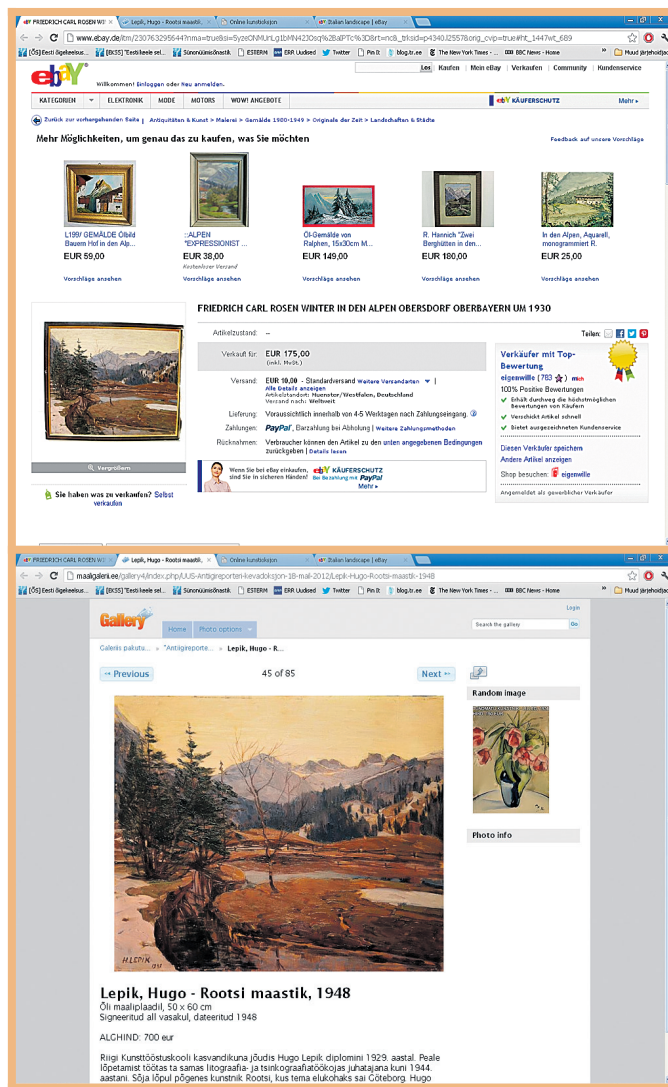
Tragikoomiliseks muudab asja see, et maali nimi, mille Sander juba „Antiigireporter“ kevadoksjonil müügile pani, oligi veebilehel Allot. Seejuures saaks Austriast Alloti signeeringuga maali poole odavamalt: 2700 euro asemel 1200 euroga.

Eile õhtul saatis Sander kommentaari, milles väitis, et näeb juhtunu taga konkurentide „karvast kätt“. „Kui sa oled sööklaomanik ja tahad oma konkurenti välja süüa, võta tikutoositäis tarakane, lase need teises sööklas lahti ja löö hirmsat lokku, et seal möllab infektsioon,“ kirjutab Sander. „Koputaja ei olnud lihtsalt keegi, kes märkas seal midagi kahtlast, sest meie välja-

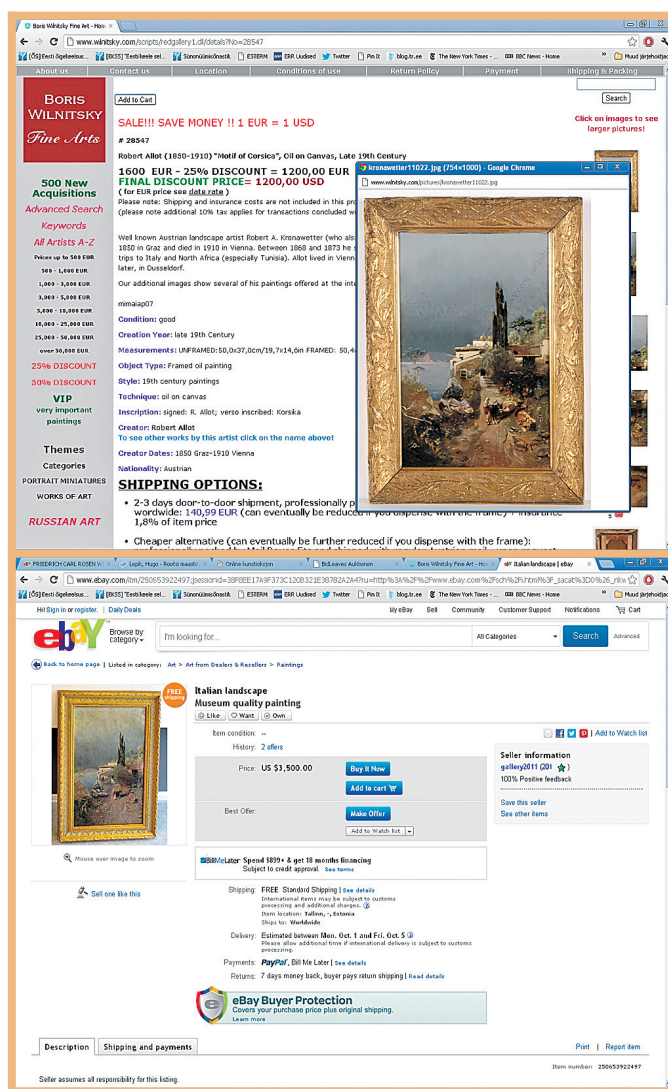
panekut olid vaadanud mitmed kunstiteadlased ja nende jaoks kõnealused teosed kahtlased ei tundunud. See oli keegi, kel oli süstemaatiline ülevaade minu galerii kontodest eBays ja teistel netioksjonisaitidel.“

Sander küsis esmaspäeva õhtul Eesti Päevalehe käest loo algallikat ja oletas, et see võis olla kättemaks näiteks kellegi koondamise eest. Eile lubas ta tõendada, et tegu on kellegagi, kellel oli tema assistendi-na lipipäas kodulehele, kuid kes töötas seejuures konkurenti huvides. „Nii avalikud nende maalide ümbertegemised, mis on värske ostudena siiani ülevaale minu konto ostude all, on üsna selge näide strateegiast. Kui asi oleks olnud salaplaan, oleks võinud kasutada mitmeid varikontosid ja oodata, kuni ostud saidilt kaovad,“ lisas ta.

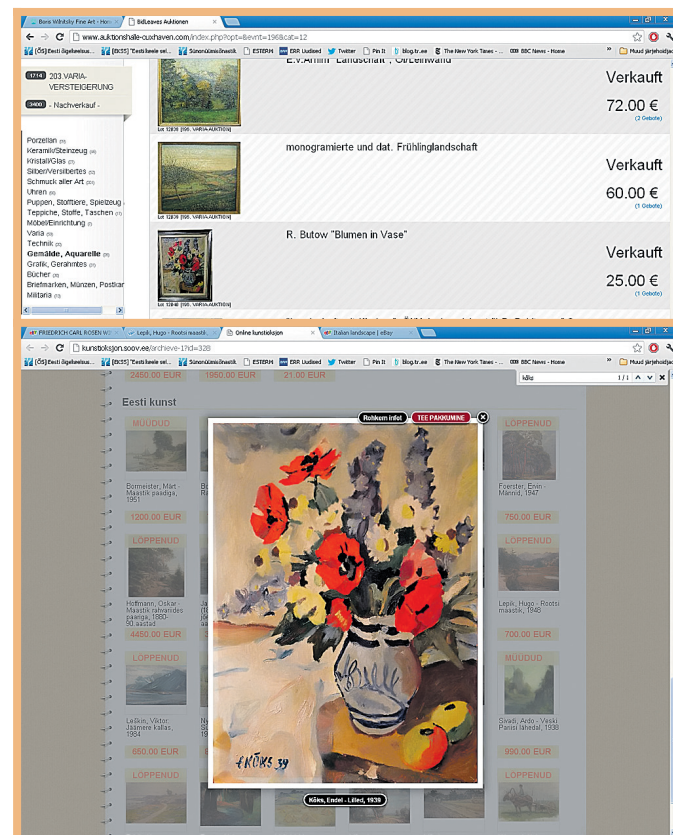
Ühtlasi rääkis Sander nii konkurenti käsilasest kui ka konkurentidest endast anonüümselt. Samuti ei vastanud ta Eesti Päevalehe küsimusele, kas tal on kavas väideta-va pahelise assistendi tegevde selgitamiseks õiguskaitseasutuste poole pöörduda. Muuseas näitab tema galeriiga tegeleva ettevõtte LiteRarity OÜ majandusaasta aruanne, et vähemalt eelmisel aastal ei töötanud galeriis ühtegi töötajat. ●

Ülal Roseni Alpid (175 eurot), all Lepiku Rootsi (700 eurot)

Ülal Allot' Korsika, all eBays Sanderi müüdav Itaalia vaade

Ülal 25-eurone bukett, all teos uue signeeringuga (850 eurot)

SELGUSE SAAMISEKS

Kumu: maalid vajavad ekspertiisi

Eesti kunstimuuseumis maalide restaureerimisega tegeleva Alar Nurkse sõnul peaks kahtlust äratanud maalidele tegema tõsi-se analüüsi. „Sobivam oleks, kui kõik need paberid ja kõik need tööd jõuaksid ilma igasugu lisa-

mürata kunstimuuseumi spetsialistide lauale, mille järel saaksime me olla kindlamad ja täpsemad,“ sõnas Nurkse. „Alati ei piisa internetiavarustes oleva vaatamisest, vaid vaja on omada ka materjali-tundmist, mida internet ei aia.“

TÄHELEPANU, ERAMETSAOMANIKUD!

1.-16.oktoobrini on võimalik esitada toetuse taotlusi Eesti Maaelu Arengukava 2007-2013 meetmetele 1.5.1 (metsamajandusliku väärtuse parandamine) ja 1.5.3 (kahjustatud metsa taastamine ja tulekahjude ennetamine).

Taotlusi võtab vastu SA Erametsakeskus.

Harjumaal aitab taotlusi täita:

Reino Reiljan – 02.10 ja 09.10 kell 9:00 - 12:00 Kose vallas majas kontakt: metsakonsulent@gmail.com, 50 19 257, 52 70 679

Veljo Kütt – 03.10 kell 9:00 - 17:00 ja 12.10 kell 9:00 - 16:00 Mustamäe tee 50 (III korrus), Tallinn kontakt: veljo.kytt@eramets.ee, 50 48 876

Rünno Viir – 03.10; 08.10; 09.10; 11.10; 12.10; 15.10 ja 16.10 kell 10:00-18:00 ja 13.10 kell 10:00 - 16:00 Pärnu mnt.67A, V korrus (Vana ajakirjanduse maja), Tallinn kontakt: rynnoviir@erametsaliit.ee, 51 38 384

Täpsemat infot leiata Eesti erametsanduse infoportaalist
www.eramets.ee

Michal korraldab riigireformi jaoks kolmeaastased mõttetalgud

Koos on mõeldud varemgi: 2009. aastal pidas kogu Eesti „Teeme ära” mõttetalguid.

Foto: Ilmar Saabas

Idee

Põhjalikke arutelusid hakkab korraldama presidendi õigusnõunik professor Ülle Madise.

Raimo Poom

raimo.poom@ep.lee

Justiitsminister Kristen Michal käis juba mõne aja eest väljaseaduse ettevalmistamisel riigireformi ettevalmistamist. Nüüd selgitas ta Eesti Päevalehele oma plaane, mille järgi töötab ettevõtmisest kujuneda mitmeaastane suuremahuline projekt, kus reformiideed kooruvad alles tüki aja pärast.

Michal kinnitab, et tahab riigireformi sisu väljaseadumiseks korraldada mitu aastat vältavat konsultatsioonid ning arutelud, mis võiksid tema hinnangul konkreetse kokkuvõtte ja ettepanekutena vormuda 2015. aasta lõpu poole.

Kogu seda keerukat protsessi, kus ministri sõnul peaks läbi arutatama nii riigi kui ka kohalike omavalitsuste halduse korraldus ja toimimine, hakkab juhtima Tartu ülikooli riigioiguse instituut. „Instituuti juhatava professori Ülle Madisega on juba räägitud ning ta on andnud ka oma nõusoleku asuda oma meeskonnaga asja korraldama,” ütles Michal.

Eesmärgid ei sõnasta

Ministri ettekujutuses peaksid siis selle aja – kolme aasta – jooksul saama aruteludest osa võtta teadlased, ettevõtjad ja loomulikult ka poliitikud. „Kindlasti kaasatakse erinevate ülikoolide teadla-

sed, eksperdid mõttekodadest nagu Praxis, Centar ja ka Eesti Koostöökoogu, kaubandus- ja tööstuskoja ning teenusmajanduskoja esindajad. Ma kujutan ette, et sellest tuleb selline elav katel,” iseloomustas Michal ees ootavat protsessi.

„Kuid [need arutelud] ei saa kindlasti väljundiks absurdi, eelkõige on sooviks kaasata just eksperte, teadlasi, poliitikuid,” märkis Michal vastuseks küsimusele, kuidas ta välistab protsessi kujunemise suureks mokalaadaks.

Teise sisendina vajalike reformiideede väljaseadumiseks kavatakse kasutada

tis ta esile küsimuse, kas regionaalministri võiks kujundada arenguministri. „Kes aitaks riigi esindajana näiteks välismaal Eesti ettevõtjate jaoks uksi avada. Seda on ettevõtted palju soovinud.”

Kogumik tulemustega

Justiitsminister hajutas ka kartust, et suur arutelu riigi toimimise üle võiks viia olukorran, kus kõik lasevad mitmeks aastaks käed rüppe ning iga reaalses elus tekkinud probleemi juures lükkavad selle lahendamise riigireformi arutajate kappas. „Küsimused, mis elust enesest kerkivad, tuleb ikka jooksvalt lahendada,” kinnitas ta.

Michali sõnul on peamiseks sooviks vältida arutelude politiseerimist. „2013. aasta algusest võiksid deba- tid käima minna. Ja 2015. aasta lõpuks võiks siis valmida raport või kogumik, mis tulemused kokku võtab,” leidis ta, viidates, et sellisel juhul ei kattu reformiarutelu lõpp 2015. aasta kevadiste riigikogu valimistega.

Aga kas seal ei valitse oht, et raporti valmimise ajaks on uues riigikogus moodustunud koalitsioon oma koostööleppe lukku löönud ning seega jäävad palju vaeva nõudnud reformiideed lihtsalt paberile? Michal lootis, et ses suhtes võiks väärtuslikke ideid mõttetalgute avalikkuse ette jõuda juba varemgi. „Ja need võiksid jõuda ka erakondade valimisprogrammidesse ja sealtkaudu ka tulevaste koalitsioonileppesse,” leidis justiitsminister. ●

Üks arutletav küsimus: kas regionaalministri võiks kujundada arenguministri?

juba tehtud põhjalikke töid. „Kindlasti analüüsitakse teemaplokkidena läbi juba olemasolevad strateegiad, uuringud, riigikontrolli ülevaated.”

Just kavandatava maratoni arutelu tõttu ei tahtnud Michal pea üldse rääkida, mis tema meelest võiks siis aruteludest välja kooruda – ehk mis võiks riigireformi sisu olla. „Kui hakkab siin eesmärgid sõnastama, siis võetakse need arutelude aluseks ning hakatakse poolt-vas- tu seisukohti väljendama, mida ma üldse ei soovi,” märkis ta.

Varem on näiteks Postimees kirjutanud, et riigireformi tulemusel võiksid kaotamisele minna maavalitsused. Seekord Michal seda mõtet ei korranud ja kui üldse reformi sisust valjusti mõtles, siis tõs-

Raha • Elamused

Vabaks pääsenud tanker läheb välismaale remonti

Kyeema Spirit tiriti eile madalikult sügavamasse vette, reostust ei tekkinud.

Foto: Ilmar Saabas

Õnnetus

Omanik lubas eile Aegna saare juures madalikult lahti tõmmatud tankeri Eesti vetest minema viia.

Anna-Liisa Villmann
anna-liisa.villmann@ep.lee

Eile lõuna ajal tõmbasid püksirid Aegna saare juures madalikule sõitnud tankeri Kyeema Spirit merereostust tekitamata madalikult lahti. Edasist tegevust korraldab laeva omanikfirma.

Tankeri omaniku Teekay Corporationi Eesti-poolse esindaja teatel peavad tuukrid laeva üle vaatama ja seejärel otsustatakse tegevusplaan. „Laeva juures töötavad tuukrid ning kontrollivad kõike. Abiks on Eesti ja välismaa spetsialistid, sealhulgas veeteede amet. Plaani järgi vaadatakse laev üle ja homse

[täna] päeva jooksul otsustatakse, kuhu tehasesse see remonti läheb. Kuna Eestis nii suurt tehast ei ole, kuhu tanker mahuks, siis viiakse laev välisriiki,” lausus omanikfirma esindaja Eduard Meindok.

Laev viiakse Meindoki kininitusel esialgsete plaanide järgi juba täna Eesti vetest minema. „Kui otsust vastu ei võeta, siis seisab veel päev-kaks,” lisas ta.

Meindoki sõnul reostusohutu pole ning midagi ei tohiks laevast lekkida. „Asi pandi liiga suure kella külge. See oli õnnetus. Autod sõidavad ju ka mõnikord kraavi,” märkis Meindok.

Valmistuti reostuseks

Kella poole kahe paiku madalikult lahti päästetud tanker pukseeriti laevade ankrualasest Aegna saarest idas. Võimaliku reostuse takistamiseks jälgisid kohapeal olukorda piirivalvelaevad ning ranniku

kaitseks tegid kaldal ettevalmistusi päästeametnikud.

Sündmuskohale jäid esialgu valvesse piirivalvelaevad PVL 101 Kindral Kurvits ja PVL 202 Kati.

Eile hommikul tegutses Kyeema Spiritil kuueliikmeline välisekspertide rühm, kes tegi pukseerimise ettevalmis-

Asi pandi liiga suure kella külge. Autod sõidavad ju ka mõnikord kraavi.

tamiseks eeluuringuid. Enne lahtitõmbamist paigaldas politsei- ja piirivalveamet laeva ümber õlitõrjepoome.

Bahama lipu all sõitev lastita tanker Kyeema Spirit kuulub Kanada konsortsiumile Teekay Corporation. Veeteede ameti teatel polnud üleile hommikul kell 6.55 Aegna juu-

res madalikule sõitnud laeval õnnetuse hetkel pardal lootsi, kuid ankrualal, kus see juhtus, pole lootsimine kohustuslik.

Sündmuste arengule võisid kaasa aidata ilmaolud, kuna tuule tugevus õnnetushetkel oli 16–18 m/s. Veeteede ameti laevaliikluse korraldamise keskus jälgis olukorda ja laeva manöövreid ning hoiatas laeva meeskonda enne õnnetust neljal korral ohu eest sattuda madalikule.

Sõltuvalt laevaõnnetuse põhjuste keerukusest ning informatsiooni laekumisest võib õnnetuse põhjuste uurimine aega võtta neli nädalat või isegi kuus kuni 12 kuud.

Tanker on ehitatud 1999. aastal, laeva pikkus on 250 meetrit ja laius 44 meetrit. Kyeema Spiriti meeskonda kuulub 24 inimest. ●

Maksim Liksutov määrati Moskva aselinnapeaks

Karjääriredel

Moskva linnapea Sergei Sobjanin vabastas linnavalitsuse teisipäevasel istungil ametist oma asetäitja transpordi ja maanteetranspordi infrastruktuuri arendamise alal Nikolai Ljamovi ja määras tema asemele kunagi eriteenete eest Eesti kodakondsuse saanud Moskva transpordiameti senise juhi Maksim Liksutovi.

„Nikolai Sergejevitš Ljamov läks teisele tööle,” teatas Sobjanin Lenta.ru vahendusel.

Ei ole välistatud, et Liksutovi ametissenimetamine on seotud Moskva linnavalitsuse transpordipoliitika prioriteetide muutumisega. Ajaleht Kommersant kirjutas 20. septembril Sobjaninile viidates, et Venemaa pealinna võimud üritavad transpordiprobleemi nüüd lahendada mitte autoga sõitmise tingimusi parandades, vaid linnalähedast raudteetransporti arendades.

Moskva asemeer Liksutov

36-aastane multimiljonär Liksutov oli enne Moskva linnavalitsusse tööle asumist kümme aastat raudteevadudega tegeleva ettevõtte TransGrupp direktorite nõukogus esimees. Aastatel 2009–2010 oli Liksutov ka ettevõtte Aeroekspress peadirektor.

Eesti valitsus vabastas Liksutovi Eesti kodakondsusest selle aasta 16. veebruaril.

Valitsus andis Liksutovile eriteenete eest Eesti kodakondsuse 2005. aasta detsembris, põhjendades seda tema panusega Eesti majanduse arendamisse. ● **Lauri Laugen**

Kaklev eestlane sundis Ryanairi lennuki hädamaanduma

Intsident

Eile kell 15.25 Tallinnast Manchesteri suundunud Ryanairi lennuk oli sunnitud kaklema läinud eestlase ja inglase tõttu tegema hädamaandumise Taanis Billundi lennujaamas.

Billundi lennujaamast kinnitati Delfi, et lennuk tõesti nende lennuväljal maandus ning kaks inimest anti üle kohalikule politseile.

Lennuk pidi jõudma Manchesteri kohaliku aja järgi 16.25, kuid tegi tund varem hädamaandumise Billundi lennujaamas.

Taani ajaleht Berlingske Tidende kirjutas, et kaklema läinud 35-aastane eestlane ja 32-aastane inglase olid mõlemad alkoholijoobes.

Kui politseinikud lennuki pardale tulid, istus britt rahu-

likult oma istmel, kuid eestlast pidid lennuki meeskonna liikmed istmel kinni hoidma, kirjutas teine Taani ajaleht Ekstra Bladet.

Politseil õnnestus ärritunud eestlane lennukist välja tirida ning tema käed raudu panna, misjärel viidi mõlemad kaklejad arestimajja Vejlesse.

Mõlemat meest ootab suur rahaträhv lennu ohtu seadmise eest, lisaks kopsakas arve Billundi lennujaamalt ning lennufirmalt erakorralise maandumise eest. ● **Kristi Helme**

Täna Delfis: mida ennustavad Eesti mõjukad ettevõtjad 2013. aastaks?

Hiidlased said viimaks kätte elutähtsa tomograafi

Tervishoid

Rein Sikk avalikustas kaks aastat tagasi Eesti Päevalehes probleemi, et Hiiumaal insuldi saanud haigeid kopteriga Tallinna transportides kaotatakse hindamatut aega ja lõppkokkuvõttes inimelusid.

Hiiumaa haigla peaarsti Gennadi Aaviku sõnul surid tollal saare 34 insuldihaigest

pooled. „Suurem see arv enam olla ei saaks,” ohkas Aavik. Insuldi saanu elu sõltub Aaviku sõnutsi esmajoones just sellest, kui kiiresti jõuab ta kompuutertomograafi alla.

Pea kompuutertomograafiga määratakse, kus asub insuldi põhjustanud tromb, seejärel saab selle lõhustada. Trombolüüsi tohib teha vaid nelja ja poole tunni jooksul pärast hai-

gestumist. „Keskmine helikopteri ootamise aeg on poolteist tundi, aga oleme oodanud ka neli,” rääkis Aavik toona. Väike haigla ei oleks Aaviku sõnul omateenitud rahaga iialgi suutnud kallist tomograafi osta.

Annetused aitasid

Nüüdseks on Hiiumaa haigla kasutada 306 000 eurot maksev kompuutertomograaf Bright-

Speed Elite, mis võimaldab uurida kogu keha.

Tomograafi jaoks aitasid alates 2010. aasta detsembrist ligi 153 000 eurot koguda Eesti Televisiooni saate „Jõulutunnel”, Swedbanki annetuskeskonna ja Hiidlaste Koostöökoogu eriarve annetused. Ülejäänud 150 000 eurot eraldas sotsiaalministeerium eelmise aasta eelarvest. Haigla andis oma panuse tomograafi eriruumi ehitamisega.

Tomograafi läheb Hiiumaal aastas vaja paarisaja erakorralise juhtumi puhul ja sama palju kasutatakse seda tavaravi jaoks. ● **Anna-Liisa Villmann**

Tarbijakaitse: Swedbank tõstku hinda, palju tahab

Pangandus

Tarbijakaitseamet teatas Swedbanki teenustasude tõusu kommentaariks, et hinnanakujaandus on Eestis vaba, ettevõtjal on õigus kehtestada hinnad ning tarbijal on õigus valida, kellelt ta teenust ostab.

Tarbijate poolelt on oluline jälgida, et info oleks korrektselt esitatud eelkõige selleks, et nad saaksid langetada

teadliku valiku, teatas tarbijakaitseamet.

Eesti Päevaleht kirjutas eile, et Swedbank tõstab 1. detsembrist kontoris tehtavate tehingute hindu. Kohati üle poole suuremaks muutuvate teenustasudega ei ületa Swedbank mitte ainult oma põhikonkurendi SEB kontoritehingute hinnataset, vaid muudab kallimaks tehingud, mis on Rootsis asuva emaettevõtte klientidele tasuta. ● **Delfi**

2013. aasta eelarve: meiega võidavad kõik

Õpetajate häälekas streik andis tulemuse: nende palk tõuseb enim.

Foto: Annika Haas

Analüüs

Lauri Tankler
reporter

Esmapilgul tundub, et kõige rohkem võidavad ikkagi õpetajad, kes palgatõusu nimel ka suurimat lärmi tegid.

Nii palju kui eile valitsuse erakorralisel istungil heaks kiidetud riigieelarve eelnõust teada on, siis paistab see meenutavat mõneti aastatetagust Keskerakonna valimisloosungit „Meiega võidavad kõik!“. Ei, mitte konkreetselt poliitiliste valikute osas, vaid selle osas, kuidas valitsuse jaoks keerulises situatsioonis (majandus taastub, taas on lisaraha, aga mitte nii palju, et rikkust ümber jagada) laotab valitsus õhuke se kihina kõigile midagi. Kõik võidavad, aga natuke.

Sest kuidas muidu saaks valitsusk koalitsioon järgmise aasta kohalikel valimistel ausa näoga kodanikele otsa vaadata ja öelda, et näe: andsime raha ESM-i jaoks, panime sadu miljoneid eurosid Eesti Energiasse, hakkame ehitama Eesti Rahva Muuseumi ja mida sa siin virised oma viis aastat stabiilsena püsinud palgaga? Samal ajal sööks elektri hind,

inflatsioon ja kauges tulevikus terendav Raadi muuseumihoonne ära ka nende valijate usalduse, kes praegu rekordarvudes Reformierakonda toetavad.

Kõige suurema poputuse (vähemalt sõnades) said muidugi riigipalgalised ja eelkõige need avaliku sektori töötajad, kes kõige rohkem kisa ja kära teinud on – pedagoogid. Alates 2008. aastast samade palga alammääradega töötanud haridustöötajad pälvisid oma streigiga ühiskonnas üpris üksmeelse toetuse. Muidugi, samamoodi arvavad paljud, et küll on palgatõusu ära teeninud ka kõige madalama keskmise palga päästjad, samuti peaks ikka siseturvalisusele mõeldes politseinike toetama, arstide lahkumise ärahoidmiseks võiks ju ikka ka nende palka tõsta ja mis riigikaitsest me siin räägime, kui ohvitserid töötasu tõttu Norrasse ehitajaks lähevad?

4-5 protsenti palgatõusu

Nüüd said riigieelarvest töötasu võtavad avaliku sektori töötajad keskmiselt umbes 4,4-protsendilise palgatõusu. Õpetajad võidavad ehk siis kõige rohkem: senise 608 euro (noorem-pedagoog) ja 644 euro asemel hakkavad nad jaanuarist saama palka lausa 715 eurot kuus. Sellele lisandub veel võimalik lisatasu ja needsamad klassijuhatajatasud. Noorempedagoogi-

dele teeb see lausa 18 protsenti palka juurde, pedagoogi ametijärguga töötajatele (keda on 70% neist) aga 11%. Kusjuures, kui EL-i struktuurivahenditega saab haridusvõrgu ümberkorraldamine ehk gümnaasiumireform oma hoo sisse, ei saa välistada ka uut alammäära tõusu järgmisest sügisest.

Ilusate arvude kõrval on aga tegelik elu veidi teistsugune. Selleks et neid ilusaid arve näha oma pangakontol, tuleb omavalitsustel teha neid olulisi otsuseid, et koolide arvu vähendada, ühendada, parendada ja koolide investeeringuteks mõeldud raha ümber tõsta.

Aga ka teiste palgatõusu soovinute seis on tegelikult sama. 4–5-protsendilise palgakasvu tegelikku jaotumist tuleb erinevatel asutustel alles hakata planeerima, mis ei välista hoopistükkis koondamisi ja ülesannete teistsugust jaotamist. Eilsel eelarvet tutvustaval pressikonverentsil mainis siseminister Ken-Marti Vaher, et üks oluline eesmärk on politsei- ja piirivalveameti palgamäärade ühtlustamine. „Kaotame senise sissetulekute erisuse,“ oli see täpne tsitaat.

Aga ei pea ka need muretsema, kes töö kaotavad – näiteks töötutoetus tõuseb järgmisel aastal lausa 66 eurolt kuus 145-ni. ●

KES VÕIDAVAD (NATUKE MIDAGI)?

Õpetajad, politseinikud, päästetöötajad, kultuuritöötajad, arstid, õed, hooldustöötajad, maksumaksjad (välja arvatud alkoholi- ja tubakatarbijad ning seetõttu aktsiisimaksu maksvad kodanikud), suhtelises vaesuses elavad ühe, kahe ja kolme lapsega pered, pensionärid, õpi-

lased, põhikoolidega omavalitsused, üliõpilased, ülikoolid, õnnetussurmade ja kuritegevuse ennetamisega seotud inimesed, põllumehed, teedehhitajad, need inimesed, kes saavad kvaliteetse veevärgi ja sellega seoses head joogivett (näiteks Saku, Rae, Kiili valla ja Saku aleviku elanikud),

kaadrikaitseväelased, ajateenijad, harrastusprojektidega seotud tegelased, töötud.*

* Nimekiri pole täielik, need olid vaid üksikud, keda valitsuse pressiteates ja -konverentsil mainiti. Kokku kasvavad eelarvekulud 1,1%.

Tahad teada, mis tegelikult toimub?

Ära koba pimeduses, Eesti Ekspress paljastab tegelikkuse!

Eesti Ekspress toob Sinuni olulised sündmused ühiskonnas, poliitikas, majanduses ja kultuuris ning paljastab nende taga peituvad tegelikud põhjused ja seosed.

EESTI EKSPRESS
www.ekspress.ee/loeekspressi

PENSIONITÕUS

Kui varem on Hispaania valitsus lubanud pensione kärbe eest kaitsta, siis nüüd teatati, et pensione tõstetakse, et need vastaksid elukalliduse tõusule. **ERR**

AHMADINEJAD: IISRAEL ON AJUTINE PROBLEEM

„Iraan on olnud piirkonnas viimased 7000, 10 000 aastat. Nemat (Iisrael) on okupeerinud üht territooriumi lääneriiki abiga 60–70 aastat. Neil pole ajaloos juuri,” ütles Iraani president Mahmoud Ahmadinejad New Yorgis ÜRO-s, viidates tänapäevase Iisraeli riigi rajamisele 1948. aastal. „Seega on nad ajaloos väike ajutine ebameeldivus, mis elimineeritakse.” **ERR**

dent Mahmoud Ahmadinejad New Yorgis ÜRO-s, viidates tänapäevase Iisraeli riigi rajamisele 1948. aastal. „Seega on nad ajaloos väike ajutine ebameeldivus, mis elimineeritakse.” **ERR**

USA VÄHEHARITUD VALGETE ELUIGA LÜHENEB

Põlvkondade viisi on USA-s peetud vaieldamatuks tõsiasjaks, et lapsed elavad oma vanematest kauem. Nüüd on tekkinud üha rohkem tõendeid selle kohta, et USA madalama haridustaseme-

ga valgete hulgas on kujunenud vastupidine suundumus. 1990. aastast on selle rühma oodatav eluiga kahanenud nelja aastavõrra ning on praegu naistel 73,5 ja meestel 67,5 aastat. **Delfi**

Tšehhis mürgijoogi kokku seganud isikud on tabatud, surmaoht püsib

Metanoolitragöödia

Tapva rüüpe tarvitajatest 25 on elu kaotanud, kümneid mürgitatud inimesi on veel haiglas.

Kaivo Kopli

kaivo.kopli@epl.ee

Tšehhi politsei teatel on vahistatud kaks isikut, kes tunnistasid üles piiritusjookide valmistamiseks metanooli kasutamise, kinni on peetud veel kümneid mürgise märjuse müügiga seotud inimesi.

„Me teame allikat ja seda, kuidas alkohol turule pääses,” kinnitas politseiülem Martin Červíček pressikonverentsil. „Uurimine ei ole aga läbi, me ei ole tuvastanud kogu jaotusvõrku ega ka täielikku võltsalkoholi kogust.”

Peaprokurör Roman Kafka lisas, et kinni on peetud kaks meest, kes augusti lõpus ja septembri algul segasid teadlikult kokku metanooli ja etanooli ning andsid selle edasi isikule, kes omakorda jagas segu teistele isikutele alkohoolsete jookide valmistamiseks ja turule viimiseks. Mehed töötasid ühes Tšehhi kirdepiirkonna tehases, kus kasutati metanooli aknapesuvedeliku tootmiseks. Süüdi mõistmise korral ootab neid Kafka sõnul 12–20-aastane või eluaegne vangistus.

Metanoolimürgitused said alguse paari nädala eest ja on nüüdseks võtnud 25 elu. Haiglates on 40 inimest, kel-

Plzeňi ülikooli labor pakkus inimestele tasuta võimalust soetatud alkoholi metanoolisisaldust kontrollida.

Foto: Reuters/Scanpix

lest paljude seisund on tõsine, mõned on viidud kunstlikku koomasse ja osa on kaotanud nägemise.

Täielik müügikeeld

14. septembril kehtestati Tšehhis üle 20-protsendise alkoholisaldusega kodumaist päritolu jookidele täielik müügikeeld. Sellele sammule, mida kritiseerisid paljud president Václav Klausini välja, järgnes nädala hiljem ka ekspordikeeld. Kui Tšehhi oma võimud ei oleks seda teinud, teinuks seda ilm-

selt Euroopa Komisjon. Selleks ajaks olid Tšehhist kange alkohoolsete jookide importimise peatanud Poola ja Venemaa ning nädala eest

gituse ja vajasid haiglaravi. Kuid oht pole veel möödas, kuigi Tšehhis võidakse kange alkoholi müügi keeld täna tühistada.

Politseiülem Červíček sõnul on uuritud tuvastanud, et mürgijoogi valmistamiseks kasutati kuni 15 tonni metanooli ja turul on ikka veel umbes

Oht püsib, sest liikvel on veel 15 000 liitrit metanooliga saastatud alkoholi.

tegi seda ka Slovakkia, kus neli Tšehhist pärit ploominapsiga pidutsenud inimest olid saanud metanoolimür-

15 000 liitrit metanooliga saastatud alkoholi. Červíček kutsus inimesi üles tundmatut päritolu alkoholi mitte tarvi-

tama. „Me ei saa garanteerida täielikku edu,” lisas ta kogu mürgijoogi tarneahela kindlaks tegemist ja metanooliseguste toodete kõrvaldamise kohta.

Musta turu osakaal on tohutu, hinnanguliselt kuni 25 protsenti Tšehhi alkoholiturust. Peaminister Petr Nečas sõnul muudetakse nüüd tõenäoliselt seadusi, nii et kogu riigis toodetud kange alkoholi päritolu oleks üksikasjalikult sertifitseeritud. Samuti võetakse kiiresti kasutusele uued maksumärgid. ●

Kahju sadu miljoneid

Turuanalüütikute hinnangul kannavad alkoholitootjad müügi- ja ekspordikeelu tõttu iga päev 15 miljonit Tšehhi krooni (0,6 miljonit eurot) kahju, kõrtside ja restoranide kaotused ulatuvad isegi 200 miljoni kroonini (kaheksa miljonit eurot) päevas ja riigile jääb müügitulu laekumata 19 miljonit krooni (0,7 miljonit eurot) päevas.

Paljud alkoholitootjad on kurtunud, et ekspordikeeld mõjub halvasti nende mainele, mõjutamata salaalkoholi kokkusegajaid. Mitu juhtivat alkoholitootjat kinnitasid Reutersile, et tootmine on katkestatud, ning oletasid, et väiketootjatel tekivad makseprobleemid ja osa neist võib pankrotistuda.

Tšehhi peamise puuvilja-brändide tootja Rudolf asejuhi Zdenek Chromy teatel tühistati Saksamaa ja Austria tellimused ning pole teada, kas ja millal läheb teele järgmine laadung USA-sse. Rudolf Jelínek ekspordib kolmandiku toodangut. Tšehhi suuruselt teise joogitootja Jan Becher / Karlovarská Becherovka esindaja sõnul teeb suurimat muret maine. „Meie bränd ei käi ainult alkoholi kohta, me oleme ka Tšehhi sümbol,” ütles Becherovka likööri tootva firma direktor Vladimír Darebník.

Jaapani ja Taiwani laevad pidasid eile pisikest veesõda

Saartetüli

Hiina kalalaevade sissetungi kõrval tuli Jaapanil nüüd tegemist teha Taiwani invasiooniga.

Kaivo Kopli

kaivo.kopli@epl.ee

Jaapani rannavalvelaevad panid eile hommikul käiku veekahurid, peletamaks vaidlusaluste saarte lähikonnast eemale umbes 40 Taiwani kalapaati ja neid saata kaheksat Taiwani rannavalvelaeva, mis vastasid

omalt poolt samasuguse veerünnakuga.

Jaapani suhted Hiinaga ja vähemal määral Taiwani-ga pingestusid sel kuul, kui Jaapan ostis ära Ida-Hiina meres asuvad Senkaku saared, mis olid Jaapani kontrolli all varemgi, kuigi kuulusid eramaniikule. Hiina peab neid Diaoyu nime kandvaina endale kuuluvaiks ja sama arvab ka Taiwan, mida omakorda peab oma osaks Hiina.

Hiinas puhkesid saarteos- tu peale Jaapani-vastased meeleavaldused, mille üheks osaks sai ka Hiina kalapaati-

Jaapani (keskel) ja Taiwani (ülal) rannavalvelaevad lasevad teineteist veekahuritest

Foto: Reuters/Scanpix

de demonstratiivne seilamine saarte lähikonnas.

Taiwanil on küll sõbraliikumised suhted Jaapaniga, kuid saareriigid on pikk aega vaieldud kalastusõiguste üle neis piirkondades. Ka nüüd- ses aktsioonis osalenud kalurid rõhutasid, et soovivad kindlustada kalapüügivõimaluste püsimise. Taiwani võimude teatel saadeti rannavalvelaevad kalapaatide armadaga kaasa turvalisuse tagamiseks.

Sunniti kurssi muutma

Jaapani valitsuse peasekretär Osamu Fujimura kinnitas eile hommikul, et rannavalve kasutab veekahureid ja teisi meetmeid, sundimaks Taiwani kalapaate kurssi muutma. Kinnitust polnud küll nagu vajagi, sest Jaapani avalik-õiguslikus NHK telekanalis jooksis nii-

gi kaadrid rannavalvelaevade veesõjast.

Veidi hiljem teatas Jaapani rannavalve, et Taiwani alused on territoriaalvetest lahkunud. Intsidendid võivad aga korduda, sest Taiwani meedia andmeil on kümned kalapaadid jäänud siiski piirkonda. Samal ajal teatasid Pekingi võimud, et seal on kalastamas paarsada Hiina alust. Hiina avaldus ei täpsustatud, kas kalapaadid on seal kõik korraga ja kui lähedal on nad saartele.

Kuigi vähesed eksperdid peavad võimalikuks sõjalisi lööke Hiina ja Jaapani vahel, võib mõni soovimatu kokkupõrge merel viia siiski olukorra kontrolli alt väljumiseni. Jaapan ja Hiina on siiski hoidmas kontakti suhteliselt kõrge tasemel – näiteks toimus Pekingis kummagi maa asevalisministri kohtumine. ●

UUS JUHT

Alates 25. septembrist hakkas Eesti Interneti Sihtasutust juhtima varem riigikogu kantselei ja vabariigi valimiskomisjoni eesotsas olnud Heiki Sibil, kuupalgaks 3500 eurot. **EPL**

ELERING AVAS ELEKTRITURU ANDMELAO

Elering avas turuosaliste võrdse kohtlemise tagamiseks ja elektrimüüja vahetamise lihtsustamiseks avatud elektrituru andmelao aadressil <http://andmeladu.elering.ee>. See koondab tar-

bimise ja lepingutega seotud andmeid ning tarbija saab sinna sisse logides sealtkaudu anda elektrimüüjatele pakkimise tegemiseks oma elektritarbimise andmed. **EPL**

LAEVAREMONDITEHASE ELURAJOON

Tallinna Kalamaja kalmistuparigi naabruses, Tööstuse tänav ja mere vahelisele maa-alale koostatava detailplaneeringuga soovitakse jaotada 24,54 ha ala 44 krundiks ning määrata

sinna ehitusõigus kahe 7-, kahe 6- ja ühe 4-korruselise ärihoone, viieteistkümne 6-korruselise ning ühe 5-korruselise äri- ja eluhoone ning 2-korruselise lasteaia ehitamiseks. **EPL**

Elektripaketi valimata jätnut ootab kõrgeim hind

Avatud elektriturg

Kui klient elektrimüüjat ja -paketti ei vali, määratakse talle kõrgeima marginaaliga üldteenus.

Ann-Marii Nergi

ann-marii.nergi@epi.ee

Täna saab iga elektrikliend sõlmida uuel aastal avaneva elektriturule lepingut Eesti Energiaga, mis pakub kolme paketti ning neljanda n-ö pakettina ka üldteenust, mis kehtib neile, kes lepingut sõlmida ei taha.

Kuigi Eesti Energia üritab kliente valima meelitada Kindla, Kombineeritud ja Muutuva paketi vahel, kus esimese puhul tuleb maksta fikseeritud hinna järgi ning kahe järgmise paketi puhul sõltuvalt börsihindade kõikumisest, on võrreldes senistega hinnatõus märgatav.

Nii tõuseb näiteks praeguse Kodu2 pakett Kindel-paketi vastu vahetades päevane elektrihind 30 protsendi võrra ja öine lausa 52 protsendi võrra. Rohelise energia paketi puhul on tõus veelgi suurem.

Vaid osa üldarvest

Seejuures tuleb rõhutada, et keskmine elektriarve, kuhu on lisatud ka võrguteenuse hind, taastuvenergia tasu ja elektriaktsiis, kasvab keskmisele tarbijale siiski ligi 20 protsendi võrra, sest elektri hind moodustab kolmandiku koguarvest.

Kui praegune Eesti Energia klient aga üldse mingit paketti valida ei soovi, määratakse talle automaatselt kõrgeima marginaaliga üldteenus ehk n-ö mugavuspakett ning müüjaks jääb Elektrilevi võrgus olevale tarbijale ikka Eesti Energia. Teiste, praeguseks juba avatud elektriturul olevate riikide näitel saab öelda, et umbes viiendik kodumajapidamistest jääb just üldteenust kasutama.

Eesti Energia elektrimüügi kommunikatsioonijuht Katriin Loorents tõdeb, et üldteenus ei pruugi tõesti olla soodsaim viis elektrienergia ostmiseks ning see võib olla

lahendus väga väikese tarbimise puhul. „Tõenäoliselt on üldteenusele lisanduv marginaal kõrgem kui elektripaketi Muutuva marginaal. Seda põhjusel, et üldteenusele jääb eeldatavalt väga palju väikese tarbimisega kliente, kelle teenindamiseks on tarvis laia kanalite võrku, sh ka büroosid, millega kaasnevad suuremad kulud,” rääkis Loorents.

Millise marginaali Eesti Energia üldteenusega liitujatelt koorib, selgub aga alles 9. veebruaril 2013, mil börs on teinud kokkuvõtte jaanuarikuu hindadest ja on teada, kui paljud tegelikult üldteenust kasutama jäävad. Teiste pakettide puhul on marginaal kahetariifse arvesti puhul 0,41 eurosentit kilovatt-tunni eest ning ühetariifse korral 0,59 eurosentit kilovatt-tund.

Ka paketti valides on klient pikaks ajaks senise monopolil külge aheldatud, sest kui sõlmida Eesti Energiaga

Elektriare kasvab ligi 20%, sest elektri hind moodustab kolmandiku koguarvest.

kuuekuuline kuni kaheaastane leping ja see ettenähtust varem üles ütelda, tuleb maksta trahvi ehk elektrimüüja keeles „lepingu lõpetamise tasu”.

Eesti Energia juhatuse liige Margus Rink selgitas, et tasu tuleb maksta 20 protsendi tarbimata jäänud elektrikogusest. „Kui klient on sõlminud

Kolm paketti ja üldteenus

Eesti Energia pakub kolme paketti ja need, kes paketti ei vali, saavad automaatselt kalli Üldteenuse paketi.

Täna börsihind

4,60 senti/kWh + km =

5,52
senti/kWh

Kindel pakett

Lepingus kokkulepitud kilovatt-tunni hind ei muutu.

12-KUULINE LEPING

■ Päev
■ Öö

6,44
senti/kWh

4,96
senti/kWh

Kombineeritud pakett

Klient ostab poole elektrist eelnevalt kokkulepitud hinnaga ja poole börsihinnaga.

12-KUULINE LEPING

■ Päev
■ Öö

6,44
senti/kWh

4,96
senti/kWh

BÖRSIL
5,52
senti/kWh
+ 0,41 senti
marginaal

BÖRSIL
5,52
senti/kWh
+ 0,41 senti
marginaal

Kindel

Muutuv

Muutuv pakett

Klient ostab kogu elektri börsihinnaga + Eesti Energia marginaal.

TÄHTAJATU LEPING

5,52
senti/kWh
+ 0,41 senti
marginaal

Üldteenus

Koosneb keskmisest börsihinnast + müüja kulud + Eesti Energia ärikasum.

Jaanuarikuu üldteenuse hind selgub 9. veebruaril.

LEPINGUTA

5,52
senti/kWh
+ 0,41 senti
marginaal
+ ?

Allikas: Eesti Energia
Graafika: Maret Müür

kaheaastase lepingu ja soovib seda näiteks esimese aasta järel lõpetada, kaasnevad sellega ennetähtaegse tagastamise tasud. See on 20 protsenti tolleks hetkeks tarbimata jäänud elektrikogusest. Elektrituru seadusega on selline nõue

vastuolus, sest seadus lubab sobimatu elektrimüüja juurest lahkuda järgmisel kuul. Eesti Energia puhul on trahvidest pääsemiseks võimalus siis, kui ollakse

liitunud Muutuva ehk börsihinnast sõltuva paketi, mille leping on tähtajatu. Eesti Energia soovib kliendil esitada endale küsimus: kas elektrikulu on pere elarves olulise tähtsusega? „Kui vastus on „jah”, siis tasub elektrileping sõlmida ja seda just Kindel-paketis,” ütles Loorents. ●

Tõuseb ka võrgutasu

Eleringi võrgutasu tõstab elektriarve hinda veel umbes 40 senti võrra kuus.

Konkurentsiamet kinnitas reedel, 21. septembril Eleringi iga-aastase võrgutasude korrigeerimist. Muudatuse kohaselt tõuseb Eleringi keskmine võrgutasu alates järgmise aasta 1. jaanuarist 0,15 senti kilovatt-tunni kohta. Eleringi enda selgituste kohaselt kasvab võrgutasude hind suurte investe-

ringute tõttu, milleks on suured investimisprojektid nagu EstLink 2, avariireservelektrijaam ja Tartu-Viljandi-Sindi 330 kV elektriliin. Ettevõtte selle ja järgmise aasta investeringute maht on ligikaudu 270 miljonit eurot.

Elering juhib reaalajas Eesti elektrisüsteemi, tagades ülekandevõrgu toimimise ning tasakaalu tootmise ja tarbimise vahel.

Iga äri taga on inimesed. Nüüd on võimalik näha, kes.

e-krediidiinfo.ee
Omanikke näed tasuta!

Tunne oma äripartnerit.

Kinnisvararadio õpetab, kuidas isee

Intervjuu

Vilve Torn
teema- ja erilehede
toimetaja

**Veebipõhises raadios
räägivad kolm meest
kõigest, mis puudutab kin-
nisvara ning selle müüki,
ostmist ja üürimist.**

●● **Kinnisvararadio on saateid
teinud aasta jagu päevi. Ettevõt-
mise taga on Peeter Pärtel, Joel
Järvela ja Roland Tokko. Kuula-
jaskonda on neil ka väliseestlas-
te seas. Kuidas Kinnisvararaa-
dio alguse sai?**

Peeter: Tegelikult algas minu
jaoks kõik juba 2004. aastal.
Juhtusin toona esimest korda
lugema Robert Kiyosaki raa-
matut „Rikas isa, vaene isa”.

See raamat avardas mu maailmapilti ja mulle jõudis kohe-
le, et olemas on rikas pool ja
vaene pool. Edasi tuli *cashflow*-
lauamäng ja inimesed, kellega
seda mängida. Siit kasvas väl-
ja *cashflow*-klubi ja sellest oma-
korda Kinnisvararadio.

Joel: Liitusin klubiga ja osale-
sin kord Peetri korraldatud tal-
visel koolitusel: „*Cashflow* met-
sas: kinnisvara.” Ringi jalutades
tuli jutuks, et Peeter oli sarnast
ameeriklaste saatet internetist
kuulanud. Siis koitiski idee, et
äkki peaks samasuguse raadio
looma. Nüüd on meil kuula-
jaid üle Eesti, kuid ka eestla-
si, kes elavad Kanadas, Ameer-
rikas, Soomes, Ungaris ja Nor-
ras. Meie juurde on jõutud ka
tänu Facebookile.

●● **Kui kaua aega kulus ideest
esimese saateni?**

Joel: Umbes aasta. Alustasime

Peetriga kahekesi, Roland liitus
veidi hiljem.

Peeter: Alul oli põhiküsimus
selles, kes materjali ära tööt-
leb ja üles paneb. Kuigi Joel
käib meist kolmest ainsana pal-
gatööl, võttis tema selle töö
enda peale.

Joel: Esimene saade läks n-ö
eetrisse selle aasta veebruaris
pärast ühte suurt koolitust.
Nüüd teeme iga nädala püha-
päeval saate, kuigi ette on tul-
nud sedagi, et nädalapäevad
mõne põneva teema avastami-
se puhul nihkesse lähevad.

●● **Kus Kinnisvararadio saated
valmivad?**

Peeter: Enamasti Joeli kodu-
stuudios, kuid ühe intervjuu
tegime ka minu köögilaua taga.

Roland: Me võime saateid igal
pool salvestada, näiteks interv-
juud Ameerika kinnisvarainves-
torite Robert Helmsi ja Russell
Grayga on tehtud Hondurases
kruisilaeval Carnival Dream.

●● **Mis on peamised
saateteemad?**

Joel: Me käsitleme teemasid,
millega sagedamini hätta jää-
dakse ja mis enim huvi paku-
vad. Samuti räägime meile
endile meelepärastel teemadel.

Peeter: On valdkondi, mis ei
kaota oma aktuaalsust ka aast-
taid hiljem, nt ajatud teemad:
kuidas maksustatakse korteri
müüki, kuidas hinnatakse kin-
nisvara, kas kasulik on osta
korteri eraisiku või ettevõttena,
millised on esimeste tehingute
tüüpilised vead, mis on hüpo-

Vasakult: Roland Tokko, Joel Järvela ja Peeter Pärtel kõnelevad inimesi huvitavatest kinnisvaraküsimustest

teek? Jne. Ühes saates vastasi-
megi ainult kuulajate küsimus-
tele, ja neid oli palju.

Roland: Me räägime teema-
del, millega oleme ise kokku
puutunud.

●● **Teemade puudust te
ei karda?**

Peeter: Ei. *Cashflow*-klubis-
se kuulub üle Eesti 2000 lahe-
dat inimest. Nad teevad erine-
vaid asju ja puutuvad kokku
eri probleemidega. Nii saame-

gi alatasa põnevaid vaatenur-
ki sisse tuua. Ja mida rohkem
saateid teeme, seda lihtsam on
uusi põnevaid intervjuueerita-
vaid leida.

Joel: Eesti kinnisvaraportaa-
lides ja ajalehtedest me ideid
ei otsi.

Peeter: Mina lähen osalen
Tallinna kinnisvaraoksjonil ja
pärast seda saame teha saate,
kuidas seal osaleda, millised on
võimalused.

●● **Kas aitate ka maksude tasu-
mise ja raamatupidamise kü-
simustes?**

Peeter: Ikka. Näiteks alati pole
sugugi mõtet üheks tehinguks
ettevõtet teha. Maksuküsimus-
te puhul on aga enamasti nii,
et kui inimene läheb ametnikelt
nõu küsima, on tulemuseks see,
et ta maksabki rohkem, sest ta
ei tea oma võimalusi.

Joel: Me püüame kuulajal aida-
ta orienteeruda ka keerulisema-

EPICENTER

**MÕTLED KINNISVARA
OSTMISELE VÕI MÜÜMISELE?**

**Võta meiega ühendust,
aitame Sinu unistuse teoks teha.**

REGIONAALSE KINNISVARATURU KESKPUNKT

EPICENTER KINNISVARA OÜ
Vilmsi 44/Poska 4 Tallinn 10126 +372 6 071 071
info@epicenter.ee www.epicenter.ee

Selle reklaami ettenäitajale teostame TASUTA objekti müügieelse hindamise kuni 31.10.2012.

ndale kasulik olla

veebiraadios.

Foto: Christa Neeme

te mõistete rägastikus ja seletame rasked asjad lahti viisil, et isegi laps saaks aru. Kinnisvararadio suur eelis on see, et kuulaja võib teda huvitavat saadet kuulata seni, kuni ta teemast aru saab. Siis on ta julgem ka oma otsustes-tehingutes, kuid ka maksuametis.

●●Miks te Kinnisvararadiot teete?

Joel: Me tahame aidata Eesti inimesi, kes plaanivad oma kin-

nisvaraga tehinguid teha. Kinnisvara puhul on meeletu valikuvõimalus: kas ma müün selle maha ja investeerin saadud raha edasi. Või teen ma külalis-korteri, rajan hosteli, avan restorani. Uusi võimalusi avaneb pidevalt. Igaüks kardab eksida või rumal näida ja sel põhjusel jäävad vahel paljud küsimused vastusteta.

Peeter: Usun, et meie kuulajad tahavad oma elus muudatusi ja on valmis nüüd esimesi samme astuma. Inimesed ei oska sageli oma võimalusi näha ja nende avastamiseks meie eetris olemegi.

Roland: Eestis ei oska inimesed alati iseenda eest seista. Üks pealiskaudne maakler võib näiteks kliendil pea nii segi ajada, et too lepibki ettesöödetud olukorraga. Meie püüame inimesi saadete kaudu harida ja neile võimalikke ohukohti näidata. Samuti tahame, et kuulajad hakkaksid nende saadete toel ise mõtlema, küsima, otsustama, investeerima.

●●Eesti kinnisvaraturu peamised kitsaskohad?

Joel: Eesti kinnisvaraturg on niivõrd väike, et teeb siin investeerimise keeruliseks. Muret teeb ka see, et üürileandjad ei oska Eestis omanikud olla. Nad annavad korteri üürile ja kaovad siis n-ö pildilt.

Peeter: Eestis on maaklerite tase üsna ebaühtlane. Kui inimene tahab kinnisvara osta ja ei saa ühest pangast laenu, siis

kaotab tihti maakler tema vastu huvi. Tegelikult peaks maakler klienti nõustama, kuidas ta peaks edasi käituma.

Roland: Maaklerid ei tohiks olla tehingu-, vaid suhtepõhised. Kui inimene müüb kinnisvara, siis peaksid maaklerid ideaalis kliendilt ka küsima, kas too tahaks saadavat raha ehk edasi investeerida.

Peeter: Meie maaklerid pigem kahjustavad klienti, sest neid huvitab vaid tehing ja vahendustasu. See pole õige, et korteri müügikuulutus on kinnisvaraportaalis turuhinnaga ülevaht üheksa kuud, aga maaklerid hinda alla ka ei lase. Kui maaklerit tehing tõsiselt huvitaks, võtaks ta midagi ette.

Peeter: Samas ei propageeri me kindlasti seda, et inimesed loobuksid kinnisvaratehinguid tehes maaklerite teenustest. Me ise kasutame ka maaklerite teenuseid.

●●Kuhu edasi?

Peeter: Jätkame samas vaimus ja harime oma kuulajaid, et nad oskaksid iseenda eest seista ja hakkaksid oma jõukust kasvatama. Eestis antav majandusharidus on kahjuks praegu selline, et inimest õpetatakse teistele kasulik olema. Seda, kuidas iseendale kasulik olla, ülikoolis õppides teada ei saa.

Joel: Kui me saame saadetega kas või mõnda kuulajat julgustada, oleme juba oma eesmärgi täitnud. See julgustab meid ka pidevalt edasi arenema. ●

Võta Päevalehe digileht igale poole kaasa!

Paberlehe tellijale tasuta. Teistele al 1,99€/kuus.

Vaata siit: digilehed.ee

ELU STIIL

www.komeedi14.ee

Komeedi 14 Kesklinnas

Mitmetasapinnalised korterid ainulaadses galeriimajas Tallinna kesklinnas, kus kõik mugavaks linnaeluks vajalik asub lähedal.

www.tohu.ee

Tohu tänava elurajoon Maarjamäel

Avarad, kvaliteetse siseviimistlusega korterid Pirita roheluses, arenevas elurajoonis.

www.colonna.ee

Villardi 22-1 Tallinn Tel: +372 646 1004

Martin Sillandi

+372 511 9962

martin@colonna.ee

Relika Roostalu

+372 501 1806

relika@colonna.ee

Suurim valik uusi pakkumisi!

Vaata kõiki: www.pindi.ee/projektid

UUED KODUD

KORTERELAMU HAABERSTIS, VABAÕHUMUUSEUMI TEE 65

UUS!

2 - 5 toalised korterid, üp 68,4 - 130,4 m². Asub Merirahu elurajoonis. Kõikidel korteritel on terrassid või rõdud. Panipaigad on nii korterites kui ka maa-alusel parkimiskorraldusel.

Hinnad alates 131 328 €.

Tiit Kaart, 5645 0932

ÄRIPINNAD

BÜROOPINNAD PETERBURI TEE 90F

ÜÜR!

Üürile anda erinevad büroopinnad II-IV korrusel suurustes 123 - 409,7 m². Ruume on võimalik ühendada suuremateks büroopindadeks. Hoones on toitlustus. Üürihinnale lisandub tasu kommunaalteenuste eest.

Hind 1085.71 €/kuu (+ KM)

Rein Ruusmann, 513 4582

KORTERID PEETRI ALEVIKUS VÄGEVA TEEL

UUS!

Majas on 19 korterit, neist enamik on 3- ja 4-toalised suurusega 76,6 - 122,3 m². Uus kolmekordne kortermaja ehitatakse Peetri aleviku elurajooni keskele pargi kõrval.

Hinnad alates 103 000 €.

Triin Sild, 562 371 46

Neeme Liiva, 527 2623

BÜROOPIND TÖNISMÄEL

ÜÜR!

Üürile anda katusekorrusel büroopind Tallinnas Tõnismägi 3a. Üp 96,6 m², majas on lift. Ruumid saavad valmis detsembris 2012. Üürihind 9 €/m². Vahendustasuta!

Hind 869.40 €/kuu (+ KM)

Hannes Käbi, 511 7370

TURVALINE KODU PELGURANNAS

1 - 4 toalised korterid, üp 37,8 - 79,7 m². Vihuri 4 kortermaja eeliseks on välja kujunenud elukeskkond ning turvalisust lisab õueala hõlmav videovalve. Stroomi liivarand jalutustekkonna kaugusel.

Hinnad alates 67 800 €.

Marge Sinimets, 511 9390

Tatjana Shevtshenko, 515 2005

KARULAUGU TEE 9 KORTERELAMU VIIMSIS

2 - 4 toalised korterid, üp 48,1 - 128,1 m². Kõikide korterite juurde kuulub panipaik soklikorraldusel ning parkimiskoht suletud sisehoovis. Enamikel korteritel on klaasitud rõdu, viimase korruse korteritel terrass.

Hinnad alates 69 500 €.

Eha Ermo, 518 6440

Ivar Sinilaid, 506 7774

LAOPIND JÜRI ALEVIKUS ARUKÜLA TEEL

ÜÜR!

Üürile anda laopind Rae vallas. Üp 570 m², kivihoone, signaalsatsioon, valvur. Hoone kõrval võimalus rentida välipinda kuni 2000 m². Üürihind 1,90 €/m². Hinnale lisandub elektrikulu.

Hind 1 085 €/kuu (+ KM)

Tiit Kaart, 564 509 32

KAUBANDUSPIND RAPLA LINNAS

Müüa kaubanduspind Rapla linnas Koidu tn 20. Hoonetekompleksi üldpind on 1055,3 m² ja krundi suurus 4381 m². Sobilik väiketootmiseks. Hea parkimisvõimalus.

Hind 59 000 €

Argo Piirsalu, 506 0226

PINDI KINNISVARA / ERI KINNISVARA Tartu mnt 16, Tallinn tel 610 3900 gsm 512 0280 www.pindi.ee www.eri.ee

„SEENELKÄIK” TIPUS

Uus kodumaine komöödiafilm „Seenelkäik” (lavastaja Toomas Hussar) püüdis avanädalavahetusel 4697 vaatajat. See on sel aastal esilinastunud Eesti filmidest parim tulemus. **EPL**

EKSPERIMENTEERIVA ARHITEKTI LOENG EKA-S

Eesti kunstiakadeemia avatud loengute sarjas peab Saksa eksperimentaalse arhitektuuri pioneer Achim Menges homme kell 19 loengu „Materjali tehe”. See-kord toimub avatud loeng tea-

duste akadeemia saalis. Menges on Stuttgardi ülikooli arvutustehnoloogia instituudi juht, Harvardi ülikooli ja Londoni arhitektuurühingu arhitektuurikooli õppejõud. **EPL**

FELLINI SÕPRUSES

3.–14. oktoobrini on kinos Sõprus itaalia režissööri Federico Fellini retrospektiiv. Kõiki tema tähtseid („La Strada”, 8½” jt) saab näha 35 mm filmilindilt ja eestikeelse tõlkega. **EPL**

R2 LIVE AVALIK TELESALVESTUS

R2 Live'i avalik salvestus toimub homme kell 19 Rock Cafés, kus publiku ees esinevad ansamblid Nevesis, Põhja-Tallinn ja Mimicry. Sel hooajal kannab live'e eetrisse ka ETV2. **EPL**

Estonia „Faustis” on vallatud tantsud ja suured solistid

Estonia uus ooperilavastus on julgelt eklektiline, ent ei peleta eemale ka traditsioonilisi ooperigurmaane.

Estonia teatri ooperilavastus „Faust” püstitab omamoodi rekordi eri stiilide, teemade ja kujundite ühte patta panemises. Sellist segaputru näeb teatrilaval harva, aga siiski suudavad lavastuse loojad sellest supist enam-vähem puhtalt välja tulla.

Lavastuse veidi epateeriv visuaalne kulminatsioon on see, kui Charles Gounod' kauni ja sugugi mitte epateeriva muusika saatel tulevad lavale hoopis Kanderi „Kabareesse” sobivad sihvakad sukkpükstes mehed ja teevad koos punkbändi Pussy Riot kostüümis neidudega ühe vallatu tantsu. Nii tähistavad nad pahelist teed, mida võimukas põrguvürst Mefisto peategelasele Faustile sillutab.

Nähtav eneseületus

Pakutud lahendusele võib ette heita, et väljapakutud kujundid

selle „Fausti” lavastuse puhul tegelikult teisejärguline. Teos klapib Estonia teatri mängukavasse, arvestades teatri kunsti-potentsiaali. Muusikalisele materjalile pole alla jäädud ja ühtlasi on igal sammul näha eneseületamise pingutust, mis kannab head vilja.

Esietendusel nähtud Mefisto roll on sulaselge kunstivõit Priit Volmerile: Mefisto loodud ahvatlusi saadab esinemine, milles on haaravat teatraalsust. Volmeri vokaal on nõrke ja mänguline, tegemist on solisti võimeid valla päästva tööga.

Tenor Luc Robert Kanadast pani Faustina välja oma lüüri-lise väe, nii et kuulsat suudlustesteeni Margaretega (Anne Wik Larssen) täitis armastuse ilu. „Fausti” teemade segapudrus vedasid armastajad veenvalt välja kergelt moraalitseva kodanliku draama, nagu see oli ka Gounod' libretoks valitud näitemängus.

Eraldi tasub nimetada Helen Lokuta Siebeli osa, mis kasvas lavastuses eriti suureks. Asi pole selles, et Lokuta laulis Siebeli dramaatilise aaria „Faites lui mes aveux” nauditavalt ära, vaid lavastust läbiva rolli plastilises lahenduses, kus Siebel tegevust oma kohalolekuga justkui kommenteerib, toimuvat kurva klounina jälgib. Ootamatu ja vaieldav teatraalne lahendus sai tänu solisti pingutusele õigustuse.

Neile, kes tulid kaasa elama Estonia solistide ja kutsutud külalisesinejate laulule, „Faust” petumust ei valmistanud. Väärt arendavat tööd pakub ooper paljudele. Rauno Elp laulis end Valentini rollis suureks, balansseerides sõjamehe rameduse ja tundlikkuse vahel. Sündis huvitav, vastuolusid täis roll. Estonia solistide jaoks tähistab „Faust” ilmselget edasiminekut.

Orkestri uus kvaliteet

Uut kvaliteeti väljendas ka teatri orkester, kes oli värske peadirigendi Vello Pähna juhatusel unustanud alatasa probleeme valmistanud vokaali ja orkestri vahel tasakaalu hoidmise. Lavaaugust kostis ilmekaid viiuli- (Andrus Haav) ja

„Fausti” massistseenide kostüümidesse jagub küllaga erootilist väge, mille päästavad valla Mefisto ahvatlused. Foto: Vallo Kruuser

klarnetisoolosid (Vahur Vurm), kuid mis kõige tähtsam: orkester oli lavatundlik, elas laulmise ja liikumisega samas vaimus.

Muidugi on Estonia „Faust” vaieldav ja oma eklektilisuses haavatav. Ent postmodernistlik sallivus, mis lubab ühte patta panna erinevaid (ka kokkusobimatuid) komponente, vallutab mitte ainult loojate, vaid ka teatris käijate meeli. On olemas tasand, kus publik võib eredalt kokkuklopsitud teose vastu võtta, ja esietenduse lõpuaplaus kinnitas, et see õnnestuski.

Lavastuse kujunditerida ei ole ka nii vallatu, et peletaks eemale ooperigurmaane. Neile pakub Estonia „Faust” huvita-

vaid solistitõlgendusi, kui lavale astuvad Oliver Kuusik ja Aile Asszonyi, rääkimata Ain Ange-rist, kes laulab Mefistot tuleval kuul. **●**

„Faust”

Charles Gounod' ooper

Dirigent: Vello Pähn

Lavastaja: Dmitri Bertman (Heli-kon-Opera, Moskva)

Kunstnik: Ene-Liis Semper (NO99)

Koreograaf: Edvald Smirnov

Osades: Luc Robert (Kanada), Priit Volmer, Aile Asszonyi, Rauno Elp, Helen Lokuta

Esietendus Estonia teatris 20. septembril

Ilmar Raag alustas Peterburis uue mängufilmi võtteid

Naabrite juures

Venemaa filmikompanii STV teatab oma veebilehel, et äsja algasid Peterburis uue mängufilmi „Ma ei tule tagasi” võtted, kus lavastajaks on eesti filmimees Ilmar Raag.

Filmi produtsendi Natalja Drozdi sõnul otsis stuudio filmile kaua lavastajat, kuni jäi pidama Raagil, kelle „Klass” on olnud edukas nii festivalidel kui ka filmiturul.

Stsenariumi on kirjutanud Jaroslava Pulnovitš, operaator on soomlane Tuomo Hutri, kes on teinud mitut olulist Soome filmi, viimasena neist Aku Louhimehe „Vuosaari”.

Film räägib noorest edukast ärinaisest, kes otsib lastekodust varjupaika ja suundub uue sõbrannaga Kasahstani. Peaosi mängivad noored näitlejannad Polina Puškaruk ja Viktoria Lobatšova.

STV on Peterburis tõhusalt toimiv soliidne filmiette-

võte, mille portfellis on hulk tunnustust leidnud mängufilme, aga ka animatsiooni. Näiteks on STV stuudios oma teosed loonud Aleksei Balabanov. „Ma ei tule tagasi” on saanud Eesti Filmi Sihtasutusest 5000 eurot arendustoetust. Film valmib Venemaa, Eesti, Soome ja Valgevene koostöös, projekti eelarve on 1,3 miljonit eurot.

Veel hiljaaegu oli Ilmar Raag seotud oma eelmise filmiga „Kerttu”, mille võtted toimusid juulis Saaremaal. **●**

Andres Laasik

Homme ilmub Eesti Päevalehe vahel maaelu tutvustav eriväljaanne

Elu Maal

- Kuidas rannakalur oma tööst suuremat tulu saab
- Miks tahab talunik olla parima noortaluniku tiitli kandja
- Milline on linnukasvatuse tulevik
- Mida huvitavat on kuulda Hiiumaa Ametikoolist
- Kui oluline on Eesti jaoks piimandusstrateegia

KUUM SOTŠI

Sotši olümpiamängudeni jääb täpselt 500 päeva ning korraldajad avaldasid selle puhul mängude hüüdlause, milleks on „Hot. Cool. Yours.” ehk siis „Kuum. Jahe/Lahe. Teie päralt.” **Delfi**

KANEPI JÄI ALLA

Kaia Kanepi teekond Tokyos toimuval 2,1 miljoni dollari suuruse auhinnafondiga tenniseturniiril lõppes teise ringi 7 : 5, 2 : 6, 3 : 6 kaotusega ameeriklanna Jamie Hamptonile (WTA 91.). Kanepi jaoks oli see viies mängupäev järjest. Kanepi jätkab Aasia turneed järgmisel nädalal Pekingis, kus toimub 4,8 miljoni dollarise auhinnafondiga meeste ja naiste ühisturniir. **Delfi**

Andrus Veerpalu ja FIS-i vahelise kohtuasja lahendit pole esialgseks tähtajaks 30. septembriks veel oodata. Mõlemalt poolt nõuti täiendavaid selgitusi. Veerpalu advokaadi Aivar Pilve

VEERPALU KOHTUVAIDLUS VENIB

Andrus Veerpalu ja FIS-i vahelise kohtuasja lahendit pole esialgseks tähtajaks 30. septembriks veel oodata. Mõlemalt poolt nõuti täiendavaid selgitusi. Veerpalu advokaadi Aivar Pilve

sõnul puudutavad küsimused testi täpsust, statistilisi andmeid ja usaldusväärsust. Eesti pool peab täpsustused esitama 15. oktoobriks. FIS esitas oma täpsustused juba ära. **ERR**

Aivar Pohlak: mõistan treenerite frustratsiooni

Intervjuu

Ivar Jurtšenko
reporter

Flora president Aivar Pohlak kinnitab, et klubi tahab järgmisel hooajal olla tugevam kui tänavu, plaan selleks on paigas.

●● Kui kolm tähtsat isikut – Martin Reim, Janno Kivisild, Mart Poom – ühel ajal lahkumissoovist teatavad, peab olema mis-
kit valesti. Kas põhjus on ainult rahalistes viivitustes või pigistab king mujalt ka?

Kõigi kolme puhul on olukord täiesti erinev. Martin ütles juba kevadsuvel, et pigem ta peale seda hooaega, mil tal leping lõpeb, Flora peatreenerina jätkata ei soovi, Mardile, kel-

rahaprobleemid mõjutanud meeskonna olukorda, ja nõus ka Mardiga, kes mõne päeva taguses intervjuus väitnud, et pigem ei jäänud tiitel raha taha, mõistan kaks edukat hooaega teinud treenerite frustratsiooni, aga ühise nimetajana saaks kõnealuste arengute taha pigem panna klubis toimuvad muudatused, millega ma samas ei taha kindlasti kedagi kritiseerida. Klubi jõudis lihtsalt oma arengus sellisesse ajajärku ja kõigil kolmel on selles oma tähtis positiivne roll.

●● Öhtulehes on vihje, et Flora tahab minna süsteemile, kus kohakaaslust ei saa olla. Samal ajal on see ju mehi seni päästnud, vähemalt kuskilt tuleb mingi rahaline sissetulek. Ehk on pigem nii, et klubi on jõudnud täna seisu, kus aeg doteerida ühel või teisel moel Eesti jalgpalli on läbi saanud

ja esiplaanile on kerkinud vajadus arendada klubi temast endast lähtuvate loogikate alusel, mis ühe asjaoluna tähendab ka majandusliku stabiilsust ja tei-

sena näiteks klubis töötavate inimeste pühendumist sellele ülesandele. Taas pean rõhutama, et eelnevaga ei taha ma kedagi kritiseerida, ajad olidki lihtsalt sellised.

●● Kas sisulise poole pealt on ka treeneritele ja mängijatele midagi ette heita? Eesti liigas ollakse teisel kohal ja kui vaadata koosseise paberil, siis Kalju ongi reaalselt number üks. Kui midagi ette heita, siis ainult seda, et enne hooaja lõppu hakati mittejätkamist representeerima – üld-

juhul tehakse sellist asja parima tulemuse saavutamiseks ikka pärast hooaja lõppu. Mis koosseisu puutub, siis küllap on Flora ja Kalju umbes sarnase mängijate potentsiaaliga, aga treeneritele ja mängijatele etteheiteid teha pole ka plaanis. Lihtsalt meie poolt taas kord valitud strateegiaga saavutades seisnud edu saavutamise strateegias. Tahame tuleviku edu ehitada üles keerulise-

mingit mõju pole ja hoolimata ressursi vähesusest oleme müüdnud endiselt hästi – enne hooaega näiteks vennad Anierid. Samas on tõsi, et kõik on läinud järjest keerulisemaks just vastaval tasemel mängijate vähesuse tõttu, kusjuures selle põhjuseid tuleb otsida just nimelt eelneva küsimuse vastuses seisnud edu saavutamise strateegias. Tahame tuleviku edu ehitada üles keerulise-

●● Mis saab Florast edasi? Kas tuleb puhtalt noorte meeskond, mis mängib meistriliigas, aga esialgu mitte kõrgete kohtade nimel? Oh ei, pigem vastupidi. Mõistagi tahame juba veidi pikemas perspektiivis hakata toetuma oma kasvandikele unustamata sealjuures ka teistes Eesti klubides kasvanud mängijaid. Pean silmas just neid klubisid, kelle roll olla pigem kasvatajateks, aga esmase edu tagamises peame siiski kohe löögijõulise koosseisu komplekteerima. Kindlasti tahame olla järgmisel hooajal tugevamad kui käimasoleval ja selleks oleme ka klubisisestel koosolekutel üksikajaliku plaani teinud. ●

Pohlaku sõnul on Flora asjapulka-del aeg mitmel toolil korraga istumine lõpetada.

Foto: Andres Putting

Tahame tuleviku edu ehitada üles mängijate individuaalse arengu kaudu.

le leping klubiga lõppes septembrikuus, tegin ma vastava ettepaneku ise, kuna kolme koha vahel rabeledes tõmbab ta ennast lihtsalt ribadeks ja Eesti jalgpallile on kasulik, kui ta n-ö enda pühendumist tegevusena ehitab üles Mart Poomi jalgpallikooli. Jannoga, kellel Floraga lepingut veel aasta jagu järel, jõudsime mittejätkamise osas samale arvamusele samuti klubi initsiatiivil, seda lähtuvalt printsipiibist, et personaali mõttes tahame järgmisest hooajast klubis näha vaid inimesi, kellel kõrvalametit teises organisatsioonis ei ole.

Olen selles mõttes nõus Martiniga, et kindlasti on

Eurodebüüdi teinud Tarva mäng lagunes teisel poolajal

Korvpall

Rakvere Tarva eurosarja debüüt lõppes 76 : 106 kaotusega türklaste Bursa Tofaşele. „Tükk aega pole nii kõva vastase vastu mänginud. Kokkuvõttes olen väga rahul, et see mäng toimus, ja edasises plaanis on meile sellest palju kasu,” lausus pärast kohtumist Rak-

vere Tarva peatreener Andres Sõber. Pealegi ei andnud Tarvas võitluseta alla ega visanud mitu korda suurema eelarvega Bursa Tofaše ees kohe valget rätikut platsile. Vapralt võidelnud Lääne-Virumaa klubi pidas vastu veidi üle kahe veerandaja. Teise poolaja alguses viisid Tarva leegionäri Clarence Jacksoni seitse järjestikust punkti

rakverelased seisuni 58 : 63, ent Tofaş vastas 7 : 0 spurdiga ja läks püüdmatult eest.

„Oli kaks täiesti erinevat poolaega. Esimesel mängisime nagu meeskond, aitasime teineteist ja leidsime vaba mehe, teisel võtsid nad meid kaitses maha, me murdusime ja mängisime liiga individuaalselt ning järsku oli vahe 20 punkti,” nentis pärast mängu Tarva ääremängija Māris Ļaksa. Vastast viskasid Steven Burtt jr 20 ja keskmängija Josh Heytvelt 28 punkti.

Kui alguses mängis Heytvelt selgelt Renato Lindmetsa üle, siis vahetuses sekkunud Raitis Grafts suutis ameeriklast paremini ohjeldada. „Täna [eile] jäin Graftsiga väga rahule. Ta tõestas, et on meile vajalik, ja võib-olla oleks pidanud natuke rohkem teda mängitama,” kiitis Sõber lätlastest keskmängijat. Jacksoni vastu olid Sõberal aga vastakad tunded. „Kui

tema poleks oma soolot teinud, siis oleks vanker veel kõvemini mäest alla pörutanud,” kiitis Sõber ameeriklast teise poolaja alguse esituste eest. Ühtlasi andis ta märku, et ameeriklane ei ole veel euroopaliku mängustiiliga kohanenud ja soovib liialt üks-ühe-vastu-olukordi lahendada, mistõttu tema meeskonda jäämine ei ole kindel. Samuti ei välistanud Sõber, et Tarva ridades toimub lähiajal teisiigi vangerdusi. Korduskohtumine peetakse Türgis teisipäeval. ● **Pärt Talimaa**

Põnevusetendus lõppes Kalju triumfiga

Jalgpall

Eilne Nõmme Kalju ja FC Levadia vahel peetud jalgpalli karikavõistluste kaheksandikfinaal oli kui mitme vaatuses põnevusetendus, kus viimastes meistriliiga voorudes mannetult mänginud Levadia läks koguni kolmel korral juhtima, seejuures ka kaks minutit enne kohtumise lõppu, kuid ometi suutis endale tänavu sisuliselt riigi meistritiitli taganud Nõmme Kalju üleaja kolmandal minutil järele rebida ning lisaajal juba mängu saatuse enda kasuks pöörata. 4 : 3 võiduga sammus kaheksa parema sekka ikkagi Kalju.

Võitjate peatreener Igor Prins kiitis oma meeskonda. „Näitasime iseloomu, kui kolm korda kaotusseisust välja tulime ja siis veel lisaajal võiduvärava otsa löime. Midagi pole öelda, magus võit,” kommenteeris Prins, kuid tunnistas, et muidugi on ta rõõmus, sest meeskond võitles ja lisaaja edu oli puhas töövõit.

Levadia juhendaja Marko Kristal tunnistas, et otsustavaks said pisiasjad. „Lubasime korra Tarmo Neemelol oma kasti juures ümber keerata ja olemegi karikasarjast väljas. Lisaajal lõi Kalju oma võimaluse ära, aga meie väravast mööda,” tões Kristal. ● **EPL**

1/8-FINAAL

NÕMME KALJU – TALLINNA
LEVADIA 4 : 3; 3 : 3 (1 : 2)

Väravad: 27. Alo Bärengrub, 73. Oliver Konsa, 90.+3. Tarmo Neemelo, 110. Daniano Quinteri – 8., 39. Artur Rätzel, 88. Ingemar Teever
Hoiatused: 32. Tanel Melts, 79. Oliver Konsa, 116. Tarmo Neemelo – 21. Igor Morozov, 57. Ingemar Teever, 116. Albert Taar
Kalju: Teleš, Rodrigues (66. Kallaste), Koogas, Bärengrub, Šišov, Puri, Ceesay (90. Viikmäe), Melts (63. Wakui), Konsa, Quinteri, Neemelo
FC Levadia: Pikker, Morozov, Artjunin, Raudsepp, Podholjuzin, Pikk (87. Hunt), Kaljumäe, Antonov, Toomet (66. Subbotin), Rätzel, Teever (90. Taar)

Täna Delfi Spordis: kuidas hinnata Tarvase debüüti korvpalli eurosarjas?

Mait Riisman: mul oleks aeg Eesti spordis käed külge panna

Intervjuu

Andrus Nilk
reporter

Olümpiavõitja Mait Riisman soovib sportlastel esitada Eesti olümpiakomitee presidendi valimistele oma kandidaati.

●●Mait, tulite Eestisse maad kuulama, kas võiksite spordi juhtimises kaasa lüüa. Mis positsiooni soovite esindada?

Sportlastel peab olema meeskond, kes esitab väärilise kandidaadi olümpiakomitee presidendi valimistele. Inimesed, kes on läbi käinud tee maast madalast tippu ja oma soolikatgeda seda seedinud, tunnevad sporti seestpoolt natuke paremini kui valdkonna eest vastutavad poliitikud ja ametnikud, kel jääb objektiivsetel põhjustel vastavast kogemusest ja arusaamisest puudu. Ma ei puuduta oma isiklikku teed, sest see on olnud ebaloogiline.

●●Olete olnud edukas tipp-sportlane ja treener, nüüd ametis Moskva Dinamo veepalliklubi peadirektorina. Mis on suurlinnast Eesti spordile vaadates mõtteainet andnud?

Spordijuhtimisse on vaja inimesi, kes ei istu laua taga, vaid sõidavad ühest spordisaalist teise, suhtlevad treeneritega, kuulavad nende muresid. Olen sellega üle kümne aasta tegele- nud, teistmoodi sporti juhtida ei saa. Spordijuht peab olema südames treener ja sportlane.

Eesti sport ei ole üldse nõrk. Kõik, mida kahekümne aastaga on saavutatud, on tulnud tänu vanale filosoofiale ja rasvale. Nüüd on vana rasv lõppemas ja ees rasked ajad. Minu meelest on Eesti spordis tekkinud juhtide ja tegijate vahel suur lõhe.

●●Meie sport on paljuski püsinud ja arenenud Nõukogude ajal õppinud treenerite õul. Värsket verd napib. Kuidas olukorda muuta?

Olen tündinud kurtmisest: „Andke raha ja looge võimalused, siis annan teile tulemusi.” See on loodusseaduste vastane. Ainult vastuolusid ja takistusi ületades tekib tõelise uus kvaliteet ja lõpuks ka tulemus. Meile ei tule keegi raha riigikassast juurde andma, sest see tuleb teiste arvel.

Treener on nagu kunstnik, aga kuulsad kunstnikud on oma aegumatud töid loonud sageli vaesuses. Kui kirjanik ja helilooja valu ei tunne, ei saa ta luua. Ma pole kunagi öelnud: „Looge tingimused, siis annan tulemusi.” Ütlen: „Laske mul tegutseda. Kui olen näidanud tulemusi, tulen teilt midagi küsima.”

Kunagine veepallurist olümpiasangar Mait Riisman on Tallinnas tagasi.

Foto: Vallo Kruuser

Oletame, et anname treeneritele palka juurde. Kas arvate, et tuleb kaks korda rohkem olümpiavõitjaid? Võtan mürki, et ei tule. See näide pole ehk kõige õnnestunud, aga mõte on sama: raha ei taga tulemust ega saa olla peamine motivatsioon.

Moskva linna spordikomitee eelarve on peaaegu miljard dollarit. Iseasi, kui palju jõuab sealt sportlastele. Vene-

●●Tarvis on toetada tippe, arendada riigi tasemel saavutussporti ja rahvasporti. Mis ot-sast pihta hakata?

Vaadates, mis toimub Eesti ühiskonnas ja poliitikas, tundub, et vaja on uut ärkamis- aega. Inimesed lähevad välismaale elama. Lugesin lehest, et järgmisel aastal suletakse viiskümmend kooli. Kas saame aru, mida see tähendab?

Kui suured ettevõtted aitavad sporti ja tahavad selle eest mingeid tellimusprojekte saada, tembeldatakse see korruptsiooniks. Praegu salastatakse: „Sina toetad mind, mina annan sulle pärast midagi tagasi.” Kes on Eesti sporti ja olümpia- liikumist aidanud, peavad vastu saama mingid eelised ja need tuleb avalikustada. See loob võimalusi muudatusteks.

●●Inimeste kaasaelamine meie olümpiasangaritele on näidanud, miks vajame edumotsioone ja võidurõõmu. Kas see on tippspordi põhitähtsus? See on praktiliselt ainuke. Inimesed võtavad Vabaduse väljakul oma spordikangelasi vastu ja unustavad, kes millisesse erakonda kuulub või keda toetab, sest nad rõõmustavad

kõik koos. Sportlane on meie ühine vara, tema võit ühine saavutus.

Meil pole vaja sõita tuhandeid kilomeetreid läbi Siberi metsade, et otsida talente. Minu kooliajal oli populaarne VTK mitmevõistlus, mis koosnes ujumisest, jooksust, granaadiviskest, löuatõmbamisest, vahel lisandus ka laskmine. Normide täitmine sundis pingutama. Nüüd kurdetakse, et kaitsevähke astuvad poisid on kehaliselt nõrgad. Paneme isamaalise aate juurde ja taastame selle võistluse.

Lugesin lehest spordi- ja mänguväljakute konkursist. Pannakse püsti rauakolad, redelid ja võrgud, kuhu laps jääb jalgupidi kinni. Linnas pole peaaegu üldse palliplatse, kus vutti taguda ja liikuda. Hoovisport on hääbunud, vabad maa-alad müüdnud. Hipodroom asub südalinnas, sinna võiks luua spordilinnaku. Ka see on müüdnud. Spordiinimesed peavad sportimispaikade säilitamise eest võitlema.

Viimastel aastatel olen Eesti elu rohkem jälginud. Pean inimestega kirjavahetust. Tunnen, et mind tõmbab tagasi siia, kus on mu juured. Ema ütles ikka: „Vanad koerad tulevad koju tagasi.” Ma ei tea, kui vana koer ma olen. (Naerab.)

●●Oponent võib öelda: „Mait Riisman on olnud Eestist eemal,

mida ta meie elust teab!”

See pole argument, arutame spordi sisu ja tundmise üle. Kes jagab ühte sportmängu, jagab ka teisi. Meeskon- na üleshitamine ja psühholoogia, taktika põhimõtted – need on ühesugused. Alale spetsialiseerumine toimub üha varem, tippu jõudmiseks on vaja tohutult tööd ja abiks kõrgtasemel taustajõude. Las- tesse tuleb spordihuvi süstida targalt ja oskuslikult. Näiteks minu treener Mati Haljan ei teadnud veepalli peensusi, aga ta otsis minus seda, mis mind ärritaks, et ma tõestak- sin: „Olen kõigest parem.” Sportivast lapsest tuleb üles leida kõige tähtsam, mis aitab tal paremaks saada.

Spordi arendamisel on nii palju reserve, mida oskavad ja võivad näha inimesed, kes on olnud läbi ja lõhki selle sees. Ma ei luba teile raha, vaid higi, tööd ja pisaraid. Kui töö on tehtud, võivad tulla ka rõõmupisarad.

●●Mida sünnimaal olles et- te võtate?

Kohtun spordiinimestega, et selgeks saada, kas seisukoh- tade avaldamine jääb vaid jutuks. Loodan, et meil tekib oma kandidaat, kes olümpia- komitee presidendi valimistest osa võtab. Ma ei saa aru neist, kes leiavad, et niikuinii midagi ei muutu, sest poliitilised otsu-

sed on tehtud. Olen poliitili- selt neutraalne ja pean seda spordi juhtimises osaledes oluliseks. Kui midagi ei soo- vita muuta, ei ole ka moraal- set õigust viriseda.

●●Kas olete valmis valimisvõit- luses kaasa lööma?

Juhul kui võtan osa, lähen ainult võidule välja, sest pole harjunud midagi muudmoo- di tegema. ●

ISIKLIKKU

Mait Riisman

Sündinud 23. septembril 1956

Amet:

●●Moskva Dinamo veepalliklu- bi peadirektor

Veepallurikarjäär:

●●1980. aastal olümpiakuld NSV Liidu koondisega, nelja- kordne NSV Liidu meister

Treenerikarjäär:

●●Moskva Dinamoga kolme- kordne NSV Liidu meister ja Euroopa klubide karikavõit- luste võitja, töötanud NSV Lii- du ja Venemaa koondise abi- treenerina ning Prantsusmaa klubi Pariisi Racing Clubi pea- treenerina

Haridus:

●●1982. aastal lõpetas Moskva riiklikus ülikoolis ajakirjandus- osakonnas televisiooni eriala.

●●Abielus, kaks poega ja tütar

RAIVO E. Tamm ELINA Reinold ULFSak JUHAN

TOOMAS HUSSARI FILM

SEENELKÄIK

Kes meist nüüd loll on?

L

eesti keeles, venekeelsete subtiitritega!

Saal 2	17:20
Saal 3	21:15 (ainult L)
Saal 7	12:05 14:15 19:10
A-Le Coq Sviit	16:15(P) 21:10(v.a.E, N)

MINA OLEN SEADUS

DREDD

3D

K14

Saal 1	11:55 14:30 17:05 19:40(v.a. N) 22:15
--------	---------------------------------------

LIAM NEESON

RÖÖVITUD 2

EELMISEL KORRAL RÖÖVID NAD TEMA TUTRE. NÜÜD JAHIVAD NAD TEDA...

KINODES 12. OKTOOBRIST

Woody Allen	Alec Baldwin	Roberto Benigni	Penelope Cruz
Judy Davis	Jesse Eisenberg	Ellen Page	Greta Gerwig

Armastusega Rooma

Saal 2

12:00	14:50	19:30	22:10(v.a. N)
-------	-------	-------	---------------

LAINE MÄGI JEANNE MOREAU

EESTLANNAS

PARIISIS

KINODES 12. OKTOOBRIST

AJASÕLM	FEEL THE DIFFERENCE! K12
Saal 1	19:15 (ainult N)
METSALASED	FEEL THE DIFFERENCE! K14
Saal 2	21:45 (ainult N)
A-Le Coq Sviit	21:10 (ainult N)
PARANORMAN 3D	ing. keeles! MS6
Saal 3	eesti- ja venek. subti! 11:45
Saal 5	16:45
KURJAST VAEVATUD	K12
Saal 3	16:10 (ainult L) 21:15(v.a. L)
VANAPIIGAD	K14
Saal 6	14:05
AINULT ARMASTUST	MS12
Saal 3	16:10(v.a. L) 18:40
VAPRAKE	PERE
Saal 4 2D	eesti keeles! 12:10
Saal 5 3D	vene keeles! 11:40
Saal 7 3D	eesti keeles! 16:30
NAABRIVALVE	K14
Saal 4	21:00
ID-A-IDENTITEET TUNDMATU	K12
Saal 4	16:35 18:50

Coca-Cola PLAZA

www.forumcinemas.ee
wap.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

PALGASÕDURID 2	K12
Saal 5	21:30
Saal 6	12:15
TÜTART PÄASTMAS	K12
Saal 6	21:55
PUHASTUS	vene k. subti! K14
Saal 6	14:35 17:10
Saal 7	21:20
BOURNE'I PÄRAND	K12
Saal 8	12:45 17:50(v.a. N) 20:40
ABRAHAM LINCOLN: VAMPIIRIKÜTT	K14
Saal 8 2D	15:30
METSIKU LÕUNAMAA ASUKAD	MS12
Saal 8	EELLINASTUS! 18:30 (ainult N)
PIMEDUSE RÜÜTLI TAASTULEK	MS12
Saal 9	15:50 19:05
TED	Saal 9 22:20 K14
JÄAAEG 4	eesti keeles! PERE
Saal 9 2D	11:35 13:45
KAMPAANIA	EELLINASTUS! K12
Saal 10	19:35 (ainult N)

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

★
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

BEEBI KINO
väärilised värskele vanemale

Seenelkäik
11:30

Allen Baldwin Benigni Cruz Davis Eisenberg Gerwig Page

Armastusega Rooma

Kinodes 21

13:15	20:15
-------	-------

KINODES ALATES 21. SEPTEMBRIST

MÕNED SALADUSED ON PAREM UNUSTADA!

ID:A
IDENTITEET TUNDMATU

14:40

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO
»SÕPRUS«

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

COMEDY ESTONIA
STAND-UP COMEDY WITH LOUIS & STEWART

26 SEPTEMBER 20:00
GLENN WOOL (CAN)
STEVE HUGHES (AUS)

LOUIS ZELENAN, STEWART JOHNSTON, DIMITRIOS AEMAS, JESSICA PIPIET, JAMES SVI

26.09 Comedy Club: Stand up Comedy with Louis & Stewart 17:00

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

26.09

Kes? Pesamunade film - eesti keeles	10:45	Armastusega Rooma	13:15 20:15
Seenelkäik	11:30 16:35	Ida- Identiteet tundmatu	14:40
Üks elu	11:45	Ainult armastust	15:30 21:00

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

//// Eesti Kontsert

K 26. september kell 19
Rahvuskooper Estonia Talveaed
N 27. september kell 19
Vanemuise kontserdimaja

KontsertJazz
BENOÎT DELBECQ TRIO (Prantsusmaa)
Benoît Delbecq (klaver)
Mile Perkin (kontrabass)
Emile Biayenda (trummid)

N 27. september kell 19
Estonia kontserdisaal
R 28. september kell 19
Pärnu kontserdimaja
Pärnu kontserdimaja hooaja avakontsert

Info tel Tallinnas 614 7760, Tartus 737 7537,
Pärnus 445 5800, Jõhvis 33 42 000, www.concert.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn

26. septembril kell 18.00

LOOMEÕHTU

Kauksi Ülle 50
Kuhu küünib
ugrimugri impeerium?
Esinejad otse Obinitsast,
võimalikust Soomeugri
kultuuripealinnast

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2 eurot, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1 euro

OLIVER STONE'I FILM

DON WINSLOW' SAMANIMELISE ROMAANI ALUSEL

METSALASED

ALATES 28. SEPTEMBRIST

EESTI EKSPRESS
RAAMAT

MARSHALL GOLDSMITH
MOJO

KUIDAS SEDA SAADA?
KUIDAS SEDA HOIDA?
Kuidas seda tagasi saada,
kui oled selle kaotanud?

Mojo on hetk, mil me teeme midagi sihiteadlikku, mõjuvõimsat ja positiivset ning kogu ülejäänud maailm märkab ja tunneb seda.

Saadaval raamatupoodides. Tellimiseks helista telefonil 680 4444 või klienditugi@lehed.ee

TALLINNA LINNATEATER

Maailmale nähtamatud pisarad
8., 9., 10. oktoobril 19.00

Ma armastasin sakslast
11., 13. oktoobril 19.00

Meie, kangelased
19., 20. oktoobril 19.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

EESTI AJALEHTEDE LIIT
E A L L

ÕPETAJATE LEHT
26. september 1930
Eesti Ajalehdede Liit

EESTI FILHARMOONIA KAMMERKOOR

HOOAJA AVAKONTSERDID EESTIS

N 27.09 kl 18 Haapsalu Toomkirikus TASUTA!

R 28.09 kl 19 Rakvere Kolmainu kirikus TASUTA!

L 29.09 kl 19 Tallinna Niguliste kirikus Piletid 6/10 € müügil Piletilevis/Piletimaailmas

www.epcc.ee

Rudolf Tobiase vaimulikud motetid

Max Regeri koori- ja orelimuusika

Eesti Filharmoonia Kammerkoor

Ene Salumäe / orel

DANIEL REUSS / dirigent

Kuulutuste tellimine!

kuulutus.epl.ee

Vali rubriik, kirjuta tekst ja maksa ühes kohas

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

 HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.ee

VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME

TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektne vormistamine.
- 15 a. töökogemus.
- Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLIMISTEENUS

TALLINNA KREMATOORIUM

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringelt kogu Eesti piires.

Tuhastamismatus soodsaima hinnaga.

Kõik matuseteenused.

KAKS KABELIT ja PEIERUUMI
Suurim urnivalik Eestis.
Tel 623 8808 24h www.krematoorium.ee

MAALEHE väike laululinnuraamat

„Maalehe väike laululinnuraamat” on hea abiline neile, kel pole mahti süveneda mahukatesse linnumäärajatesse.

Raamat tutvustab sõna ja pildi abil 38 tuntumat laululindu, keda võib igapäevaselt oma ümbruskonnas kohata, kas siis silmade või kõrvade vahendusel.

Marko Mägi
88 lk, pehmed kaaned

Tellimiseks helista telefonil 680 4444 või saada e-kiri klienditugi@lehed.ee

 Maalehe Raamat
www.mlraamat.ee

Teenused

- Täielik lõõgastus daamidele ja härradele Taimaalt pärit originaalse tailannast massööri abil. Tel 6600101 www.thaianamassage.com
- **KAARDID ENNUSTAVAD** Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min www.ennustus.ee
- **NÕUANDELIIN** tel 900 5020. Kui elumure vaevab ja vajad hingeabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, töö ja tervise küsimustele. Kõne hind 0,97 €/min.

Müük

- Saetud, lõhutud küttepuid: lepp, kask, sanglepp, saar, kuusk ja segapuud koos transpordiga. Tel 672 5338, mob 525 9433 Võtikmetsa OÜ
- **Meilt võid leida punki!** Müüme kasutatud profimööblit, pakettaknaid jne. Tähetorni 21-j Tall. E-R 10-17 APUNEKS OÜ
- **Müüa soodsa hinnaga talusealiha.** Info tel 505 9151.
- **Müüa lõhutud kuivad ja märjad küttepuid.** Info 509 2933.

Ost

- **Reval Antiik ostab vanu maale, münte, kuld- ja hõbeesemeid, märke, mööblit, raamatuid, jms.** Pakkuda võib kõike, mis tundub olevat vana. Müüriavahe 2, 6440747, 511 8825

Laen

- **Laen kinnisvara tagatisel. AS A&O Laenu Grupp.** Tartu mnt 29 Tln. 6486083 www.aolaenud.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Tervis

- **Parapsühholoog Ž. Stepanjan** Abi alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikulidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 58588910.

Teated

 VÄLISMINISTEERIUM

- **Kuulutab 26. septembril 2012 välja avatud taotlusvoor** arengukoostööprojektide

rahastamiseks: vabatahtlike lähetamine arengumaadesse.

Projektide eeldatav elluviimise ajavahemik on 2013 - 2014 a. ning need peavad noorte vabatahtliku töö toetamise kaudu arengumaades aitama kaasa Eesti elanikkonna hulgas arengukoostööalase teadlikkuse kasvule ning arengumaade probleemide paremale mõistmisele. Samuti peavad taotlusvoorust toetatavad projektid olema kooskõlas Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi arengukava 2011 - 2015 eesmärkidega.

Toetust võivad taotleda:

- 1) valitsusasutused või selle hallatavad asutused;
- 2) kohalikud omavalitsused või selle hallatavad asutused;
- 3) Eesti Vabariigis registreeritud ning püsivalt tegutsev mittetulundusühing või sihtasutus, kes tegutseb avalikes huvides, sealhulgas maakondlik või üleriigiline kohaliku omavalitsuse üksuste liit;
- 4) Eesti Vabariigis registreeritud muu juriidiline isik.

Avatud taotlusvoor eelarvemaht on 100 000 eurot. Projekti pikkuseks võib olla kuni 24 kuud.

Taotluse esitamine: taotleja esitab vormikohase taotluse Välisministeeriumile paber kandjal või elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatult. Paber kandjal esitatud taotlusele tuleb lisada ka elektrooniline koopia. Taotlused palume tuua või saata aadressil: Arengukoostöö ja humanitaarabi büroo, Välisministeeriumi ja arengukoostöö osakond, Välisministeerium, Islandi väljak 1, 15049 Tallinn; e-post: taotlusvoor@mfa.ee märgusõnaga „Arengukoostööprojektide 2012. a avatud taotlusvoor: vabatahtlike lähetamine arengumaadesse“.

Taotluste esitamise tähtaeg on 7. detsember 2012 kell 17:00.

Taotlusdokumentatsioon (taotlusvorm ja selle täitmise juhend), arengukava, rahastamise tingimused ja kord ning lisainfo on kättesaadavad Välisministeeriumi kodulehelt <http://www.vm.ee/arengukoostoo>

Lisateave: Annika Leek, e-post: annika.leek@mfa.ee, tel 6 377 200.

- **Marko Välja, sünd 17.07.1984, võtab tagasi Marek Aunverile ja tema osatähtsusele Aunveri õigusbüroo De Consililo, reg. kood 10909102 antud volituse ja kuulutab kehtetuks kõik tema poolt Marek Aunverile ja/või osatähtsusele Aunveri õigusbüroo De Consililo, antud volikirjad.**

Sügav kaastunne

Tarmo Samsile kalli

ISA

surma puhul

Töökaaslased Survepesu OÜst

Eesti Vabadusvõitlejate

Tallinna Ühendus mälestab kaasvõitlejat leitnant

TOIVO LIPSTOKKI

Ja avaldab südamlikku kaastunnet omastele

Südamlük kaastunne lähedastele

TOIVO LIPSTOKI

surma puhul

9b klassi lapsed ja lapsevanemad 2011/12 õppeaasta

TOIVO LIPSTOK

Mälestame head sõpra ja avaldame sügavat kaastunnet perekonnale ja lähedastele

EÕMi Klubi

TOIVO LIPSTOK

1952 – 2012

Eesti Vabadusvõitlejate Liit mälestab sügavas kurbuses aatekaaslast, endist juhatuse liiget, ning avaldab südamlikku kaastunnet lahkunud lähedastele

Mälestame kauaaegset ja tublit malevlast

TOIVO LIPSTOKKI

Avaldame kaastunnet omastele

Kaitseliidu Tallinna Maleva kaitseliitlased

Teatame kurbusega, et on lahkunud meie kallist abikaasa ja isa

TOIVO LIPSTOK

01.07.1952 – 23.09.2012

Leinavad omaksed

Ärasaatmine 28. septembril kl 13.00 Tallinna Jaani kirikus

Tallinna Tehnikakõrgkool avaldab kaastunnet Merike Simmerile isa

VOLDEMAR SIMMERI

lahkumise puhul

Ärasaatmine toimub Pärnamäe Krematooriumi suures saalis 27. septembril kl 13.30

Lahkus kallis emake

PAULA - ANETTE SOOSTER

25.12.1918 – 24.09.2012

Leinab tütar perega

Hüvastijätt lahkunuga laupäeval, 29.09.2012 kl 15 Pärnamäe Krematooriumis

Mälestame head sõpra

MARIANNE HORM

24.04.1932 – 24.09.2012

Sügav kaastunne Ollele perega

1956 aastal TPJ lõpetanud keemikud

Ärasaatmine laupäeval 29. sept. Pärnamäe Krematooriumis kl 13.30

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Holby City haigla: Kangelast otsides (Holby City, Inglise 1999)

09.55 Terevisioon*

11.55 Kirjandusministeerium, 1/4*

12.30 27: Süda ja seeme*

13.00 Riigikogu infotund. Otseülekanne

14.00 Vabariigi kodanikud*

15.00 Kodutänav: Liputaja (The Street, Inglise 2006)*

16.00 Holby City haigla: Kangelast otsides (Holby City, Inglise 1999)*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Önne 13 (Eesti 2003)

17.40 Südameasi: Ärme peame viha (Heartbeat, Inglise 2004)

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Ringvaade

20.05 Pealtnägija

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.40 Foorum

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 345/400

06.45 Multimaania: Uus!

07.10 Rotid

07.35 Pispõnnide seiklused

08.00 Reporter*

09.00 Ettevaatust inglisa*, 147/194

10.00 Talisman*, 67/100

11.00 Kodus ja võõrsil*, 5336

11.30 Süvahavva*

12.30 Kelgukoerad*

13.30 Knight Rider: Rallirüütel

14.30 Komissar Rex: Nõiad ja teised naised

15.30 Punased roosid, 346/400

16.30 Talisman, 68/100

17.30 Ettevaatust inglisa, 148/194

18.30 Kodus ja võõrsil, 5337

19.00 Reporter

20.00 Suur lotokolmapäev

21.00 Meie aasta Siberis: Eneseületus

21.30 Pilvede all

22.30 Vahelevõtja: Kontrolli all

TV3

06.15 Beyblade: metallvõitlejad 1, 44

06.40 Minu väike poni

07.05 Beyblade: metallvõitlejad 1, 44*

07.30 Käsna-Kalle Kantpüks

07.55 Kaunis Lola, 17*

08.50 Kirgede torm, 1472*

09.50 Vaprad ja ilusad, 6312*

10.15 Kaua võib!*

11.10 Omakohus*

11.40 Kõige naljakamad koduvideod*

12.10 Kahjutasu 3, 3

13.00 Suletud uste taga 2, 3*

14.00 CSI New York, 10: Puhas töö*

15.00 Vaprad ja ilusad, 6313

15.25 Selline on elu!

16.25 Kaunis Lola, 18

17.25 Kirgede torm, 1473

18.30 Kõige naljakamad koduvideod

19.00 Seitsmesed uudised

19.30 Omakohus

22.30 Eesti dokk. Uus Maailm (Eesti 2011)

00.00 Südameasi: Ärme peame viha (Heartbeat, Inglise 2004)*

00.50 Ringvaade*

01.55 Riigikogu infotund*

02.57 ERR-i uudised

23.25 Hea naine: Suurkoristus

00.25 Mentalist: Punanet tüütus

01.20 NCIS Los Angeles*: Tühi noole-tupp

02.05 Krimi*

02.30 Rooli võim* Saatejuht Raivo Rimm.

02.55 Reporter*

03.45 Ninjamõrvar* (Ninja Assassin, USA/Saksamaa 2009)

05.20 Eesti kõige-kõige: Hooaja viimane!

20.00 Meisterkook 3, 3

21.00 Nurjatud tüdrukud, 4

22.00 Juurdlust viivad läbi sensitiivid, 4

23.00 Top Gear 17, 3

00.10 Sündmus, 17: Lõika pea maha

01.05 Victoria püssi ja panniga 3, 3

01.38 TV3play.ee uudised

01.40 Chicago koodeks 1, 10

02.25 Kuldsuu Ted 2, 6

02.50 Seitsmesed uudised

03.15 Top Gear 17, 3*

04.15 Victoria püssi ja panniga 3, 3*

04.40 Omakohus*

05.05 Seitsmesed uudised

05.30 Selline on elu!*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.10 Pritsimees Saamuel* **07.20** Siilipoiss Alfredi salapärase seiklused* **07.30** Väike Nicolas* **07.45** Näh* **07.50** SimsalaGrimm: Lumivalgeke (Saksa 2000)* **08.15** Lastetuba* **08.35** Folkswagen, 4/8 (ETV 2008) **09.00** Ringvaade* **10.05** Polaartrip, 3/8* **10.30** Eesti TOP 7* **11.14** ERR-i uudised **17.30** Puutepunkt* **18.00** Geronimo Stiltoni lõbusad lood (Itaalia 2008) **18.20** Näh (Inglise 2007) **18.30** Lastetuba **18.45** Völukarussell **18.55** Mamma Muu ja vares **19.05** Väike Nicolas **19.20** AK (viipekeeles) **19.30** AK (vn) **20.00** Meie inimesed: Tarmo (ETV 2012) **20.25** Tänavaristlejad* **20.50** Ilus maa: Euroopa põllumees **21.00** BMF esitleb: Kõik on võimalik (Eesti 2011) **21.10** BMF esitleb: Valge ruut (Eesti 2012) **21.30** Troonide mäng, 3/10 (USA 2011) **22.25** Maailma kino Melanhoolia (Taani 2011) **00.35** Tartu muusikapäevad 30: Siiri Sisask ja jääboiler **01.12** ERR-i uudised

Kanal 11

06.10 Armastus või raha, 108 **06.55** Heartland* **07.40** Saint Tropez **08.40** Doktor Oz* **09.35** Doktor Oz **10.30** Ellen* **11.25** Super-

lapsehoidja* **12.20** Top Shop **12.35** Kuidas alasti hea välja näha?* **13.35** Põgenenud* **14.30** Tee õnnele, 415 **15.25** Tee õnnele, 416 **16.20** Heartland **17.15** Superlapsehoidja **18.10** Doktor Oz **19.05** Sõnasõda **20.00** Ellen **21.00** Kalmaar ja vaal (The Squid and the Whale, USA 2005) **22.35** Klikitähed **23.00** 90210: Ära kõiguta paati **00.00** Reporter **00.50** Sõnasõda* **01.35** Koduvallutajad Colin ja Justin: Hullumeelsed värvid **02.25** Heartland* **03.10** Doktor Oz* **03.55** Doktor Oz* **04.40** Koduvallutajad Colin ja Justin*: Hullumeelsed värvid **05.30** Reporter*

TV6

06.00 Hommikuraadio **09.00** Seitsmesed uudised **09.30** Kodu keset linna 1, 29* **10.00** Kälimehed 3, 3 **11.00** Tänavate valitsejad (Street Kings, USA 2008) **13.10** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 1, 30 **14.00** Farscape – kosmoses kaotsis 4, 84 **15.00** Tenerife 1, 6 **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 1, 17* **16.30** Kälimehed 1, 12 **17.30** Rajalt maha 4, 14. Must pesu **18.30** Simpsonid 12, 1* **19.00** Clevelandi show 2, 30 **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema 1, 18 **20.00** Moodne

perekond, 18 **20.30** Simpsonid 12, 2 **21.00** KINOÕHTU: Los Angelese räpased saladused (L.A. Confidential, USA 1997) **23.40** Paljalt naljakas **00.10** Euroopa Pokkeriturnee (7) **01.10** Kummituslinna vangid, 11 **02.00** Salatoimikud 6, 28 **02.50** Hommikuraadio **05.00** Kodu keset linna 1, 30* **05.25** Seitsmesed uudised **05.50** Uudistemagasin

Kanal 12

06.30 Rannavalve* **07.20** Hulljulged* **08.10** Teolt tabatud* **09.00** Reporter **10.00** Galileo* **10.30** Vösareporterit hüvastijätutuur* **11.00** Jututuba **13.00** Rannavalve **13.50** MacGyver* **14.45** Walker – Texase korralvur* **15.35** Teolt tabatud **16.25** Merepatrull **17.15** MacGyver **18.10** Walker – Texase korralvur **19.00** Tuvikeseid* **19.30** Tuvikeseid* **20.00** Galileo **20.30** Krimi **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Metsik loodus (Wilderness, UK 2006) **23.15** Mootorite maailmas 2012/13* **23.30** Hulljulged **00.30** Kaks ja pool meest **01.00** Tuvikeseid **01.25** Tuvikeseid **01.55** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Sulle kui tulemärgi esindajale antakse võimalus näidata oma leegi tulisust. Põled nii jõuliselt, et soojendad kõigi südant.

SÕNN Juhul kui tööol on pingeline ja tööd palju, võib sul bossiga üsna teravaks dialoogiks kiskuda. Tooni annavad töö või muude kohustus- tega seotud momendid.

KAHSIKUD Püüa algatatud ettevõtmised lõpuni viia ja vähenda võimalikke riske! Ära eksperimen- teeri, tee seda, mida oskad!

VÄHK Klammerdud liialt asjadesse ja suhetesse, mida sul tegelikult enam vaja ei ole. Me kõik oleme harjumuste orjad, kuid harjumusi saab muuta, ümber hinnata.

LÕVI Kui oled liikuva eluviisiga ega istu kodus, siis kohtud arvatavasti paljude erinevate tegelastega. Keegi võib anda hea idee või aidata näha asju uuest küljest.

NEITSI Kui oled seni vajalikke muudatusi edasi lükanud, siis nüüd tuleb need palju valusamal moel ära teha. Ebasoodne aeg sellisteks tegevusteks, kus võid end kergesti vigastada.

KAALUD Võid olla populaarne nii heas kui ka halvas mõttes. Silma hakkad nii või teisiti, sest oled küllaltki emotsionaalne. Ja riski võttes jälgi mängu, enne kui teed panuse ühele kindlale kaardile.

SKORPION Oled tugevate tunnete meelevallas, iha ja viha kipuvad kergesti kohti vahetama. Üritad olla iga hinna eest edukas või tähelepanu keskses.

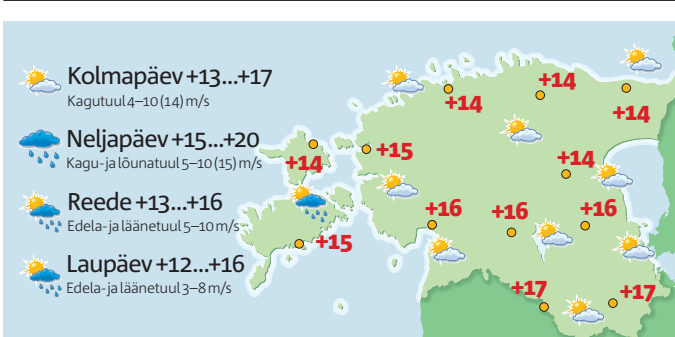
AMBUR Sinus on kirge ja jõudu, mis ka teistel märkamata ei jää. Kohati võib su reaktsioon olla ülepaisutatud. Võid kasutada sõnu relvana.

KALJUKITS Kui tahad inimes- tele meeldida, ole mängulisem! Samuti leia tasakaal vanade väär- tuste ja radikaalsete uuenduste vahel.

VEEVALAJA Veevalajas liikuv Kuu aktiveerib sulle iseloomulikke omadusi. Täna võid oma mässu- meelsust väljendada ning teenida sellega meelepaha.

KALAD Planeetide seis muudab su närviliseks. Ootad midagi, tead- mata, mis see peaks olema. Võid unustada mõne tähtsa kohtumise.

ILM

RISTSÕNA

PROTES- TANTUKU USU LÜHU LÜHE (Itaalia k.)	AJALOO INSTITUUT	PIKKUSÜHK	YANA- RAAMATU- KAUPMEES	ESE SEPKOJAS	VILU	...VÄRV	SAKSA KIRJANIK (1875-1955)	VENE LENNUK
HEA KAASLANE MINGIS ETTE- VÕTMISES	LIHTSÕDUR	AJAKIRI "EESTI ..."	ANNO	LIKÕÖR (konek.)	NAISENIMI	VÕRK- JOONESTIK	JÕUUHIK	OLÜMPIA- LINN
HEA KAASLANE MINGIS ETTE- VÕTMISES								
KEELPILL								
MÄEAHELK AASIAS								
SPORDI- REPORTER ... LILLO								
VÄSTAR								
PAREMUS, HEA KÜLG								
... RETIK (sojamäng)								
LEVAPÄISI OTSATÜKK								
TEISIPÄEV								
HAMBA- VAAP								
TREPI OSA								
RÄNNAKUD								
JOOK								
RAHAÜHIK								
LAEVA KÜLGKALLE								
HOOPIS TEINE ASI								
RIBONUK- LEINHAPE								

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

● IT-mehe meelespeast: Teooria on see, kui te teate kõike, aga miski ei tööta. Praktika on see, kui kõik töötab, aga keegi ei tea, miks. Teooria ja praktika ühendamine on see, kui miski ei tööta ja keegi ei tea, miks!

● Kohtunik küsib kohtualuselt: „Kas teie tapsite Jaan Tamme?” „Ei, teie ausus!” „Advokaat, kas teie kaitsealune on kursis karistusega valetunnistuse andmise eest?” „Muidugi. See on palju väiksem kui mõrva eest.”

● Uusriikas ostab maasturi ja

pargib selle oma maja ette. Öhtul märkab maasturist mööduv asot- siaal sellel kirja „4X4”, võtab naela ja hakkab kriipima. Kui uusriikas hommikul auto juurde läheb, näeb ta, et kirjale „4X4” on lisatud „=16”. Vihane uusriikas sõidab autotee- nindusse ja laseb kriibitud koha üle värvida, kuid järgmisel hommikul on kiri „=16” tagasi. Nii kordub see veel üsna mitu korda, kuni uusri- kas viimaks käega lööb ja laseb autoteeninduses teha autole kirje „4X4=16”. Ta sõidab rahulolevalt koju. Öhtul märkab autost mööduv asotsiaal uut kirja, võtab naela ja hakkab kriipima... „Õigel”.

SUDOKU Pappocom Lahendused ja vihjed: www.sudoku.com

	1			9		7
	9		2		6	
			8		9	5
		8				4
		6	4	2	3	
7				5		
1	4		5			
	3			6		5
8		7				3

SUDOKU reeglid

● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda vaid ühel korral.

Eelmise mängu lahendus:

9	1	3	6	4	2	8	7	5
6	2	8	1	5	7	4	3	9
7	5	4	9	8	3	2	6	1
5	7	2	3	9	4	1	8	6
1	8	9	7	6	5	3	2	4
3	4	6	2	1	8	5	9	7
2	6	7	4	3	1	9	5	8
4	3	5	8	7	9	6	1	2
8	9	1	5	2	6	7	4	3

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi: www.epl.ee/sudoku

Meie maailm

MEIE PLANEET :ZEUS XENIOS

MIKS JOOKSEVAD ÄTEENA TÄNAVATEL RINGI 4500 MIGRATSIOONI- POLITSEINIKKU?

ET KINNI PÜÜDA 4900 PABERITETA TÜRKLAST...

...GENIAALNE LAHENDUS KOHALIKU ELANIKONNA TÖÖHÕIVE TÕSTMISEKS

TAHAKSIN OSTA TEIE FIRMA TOOTEID, AGA SEE ON SAMA HEA, KUI ÜRITADA KELLELTKI HAMMAST VÄLJA TÕMMATA.

HA HA! PÄRAST SEDA, KUI MA LASIN ENNAST KOMISJONIDELT PÕHIPALGALE ÜLE VIIA, OLEN VABA IGASUGUSEST KLIENDITEENINDUSE TÜRANNIAST!

IDEAALIST JÄÄB PISUT VAJAKA. POLE MULLE VAJA BÜROKRAATIAT, HURRAADERII, HURRAADERAA!

Scott Adams

Dilbert

© 2011 Scott Adams, Inc. (Dist. by Universal Uclick)

Disain

Tanel Veenre
toimetaja

SOOVITUS

Tandit: nahast kleidid on tagasi

Oksana Tandit tunnistas sügisese moepildi valitsejaks musta naha – olgu see siis matt või läikiv, vahet ei ole: „Tagasi on nahast kleidid, mantlid, pintsakud ja püksid!”

Disainer ise naudib eelkõige villa ja kašmiiri kombinatsioone, mängu eri faktuuridega – näiteks klassikaline villane pintsak, mis väärastatud nahast detailidega. Öhtuses olukorras on Tanditi sõnul kõige olulisem karakter, mis särab just tänu disaineri ja kliendi koostööle. Puhas siluett ja kvaliteetne kangas on vaid eelduseks, et sünniks midagi väljapaistvat, mis vastab ka kandja iseloomule.

SOOVITUS

Kuldma: luksus ja hedonism

Katrin Kuldma jaoks oli sel korral olulisim märksõna boheemlik luksus. Amanjeda kollektsioonis oli vaguraid vihjeid hedonistlikule puhkusele mõnes eksootilises paigas ning viiteid 1970-ndate vabaduseihale ja romantikale. Kuldma kinnitab, et kõik mudelid on mõeldud kergelt kantavaks eri kombinatsioonides, sobides nii töokeskkonda kui ka sooja õhtul terrassile. Nagu ikka on Kuldma tugevuseks kangaste kvaliteet ja läbimõeldus – kõik mudelid on kergesti puhastatavatest materjalidest (masinpestavad puuvillased, linased ja siidid).

SOOVITUS

Jahilo: kanna jope asemel mantlit

Lilli Jahilo meelitas musta jope asemel mantlit kandma, kusjuures eriti mõnus muidugi, kui mantel oleks musta asemel hoopis mõnd muud värvi. Jahilo soovitas vaadata pigem kohalike tegijate poole, kuna need tooted sobivad meie jaheda ja tuulise kliimaga tihhti paremini. „Mina näiteks panen täisvillast kangast mantlitele vahele veel tuule ja külma eest kaitsva termovoodri.”

Ka julgustab Jahilo inimesi teadlikumalt ka kudumeid valida – selle asemel, et kiiresti närbumat akrüüli osta, tuleks eelistada villa: „Villane kudum on praktiliselt eluaegne! Kõlab kui katkine plaat, aga tööpoolest, tuleb osta vähem, aga kvaliteetseid asju.”

- 1- Lilli Jahilo klassikalise lõikega mantel, millele annab lopsakust julge ruuduline muster.
- 2- Oksana Tanditi kollektsioon on inspireeritud naise keha kurvidest ja seda järgivate joonte graafikast.
- 3- Riina Põldroosi Niine 11 loomelinnaku avamisel esitletud kokteilikleidid mängivad lihtsate drapeeringutega ning elektriliste põhivärvidega.
- 4- Ketlin Bachmani lihtne lõige laseb särada kosmilisel kangal.
- 5- Riina Põldroosi mustriid viivad otseteed hommikumaaale.
- 6- Kild hoopis maisema tooniga Hula taaskasutusrõivaste kollektsioonist
- 7- Katrin Kuldma lilleline plisse koos tugevate ehete ja paarätiga lennutab meid otse mõnda suvisesse kuurorti.

Fotod: Olga Makina, Christo Neembre, Allan Lepikson

Kui kirev suvi tuleb sügisel

Astas kaks korda üle kalaste tõusev moeokean saavutab oma sügisese haripunkti septembris. Parallelselt maailmamoe karusselliga (moenädalad New Yorgis, Londonis, Milanos ja Pariisis) toimub vilgas seimine ka lokaalsetel moeväljadel. September on olnud plahvatuslik ka Eesti moes – oma värskaid kollektsioone on esitlenud terve plejaad aktiivseid moetegijaid ja kaubamärke.

Soovitus oleks võtta möödustega seda, kas disainer esitleb sügistalvist või kevad-suvist kollektsiooni – eks see ole rohkem kramplik püüdlus sarnaneda maailmas toimuvaga. Kuid on fakt, et enamiku meie disainerite jaoks on peamiseks väljundiks siiski eratellimused ja vahetu töö klientidega. Seda erinevalt suurest moemaailmast, kus vahel on lugematu hulk lüüsid – vabrikuid, edasimüüjaid, imagoloo-

ge –, kes ongi ju põhjus, miks moodi näidatakse pea aasta aega ette. Kuid igal juhul töid paljud disainerid lavale julgelt lillemustreid ja suviseid vitamiinipomme – kes üldse julgeb öelda, et talvel peaks end pruuni ja halli mässima?

Kui üldistada meie disainerite pakutavat, siis endiselt on tugevuseks pidulikult peened õhtukleidid ning pead on tõstmas erilahendustega mantlite disain. ●

LEHT + DVD

9 771406 077002

●●● Eesti Päevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastoid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastoid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee
Eesti uudised 680 4400, kohalikud uudised 322 3487, välisuudised 680 4455, Ärioleht 680 4400, arvamus 680 4450, kultuur 680 4470, sport 680 4490. Tellimine 680 4444, tellimine välismaale KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, reklaam 680 4500. EPL Online www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT

9 771406 886000